

IZ SVETA TIŠINE

Glasilo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

ISSN 1318-1394

Letnik XXXIV, št. 3 / marec 2013

- **ZDENKU TOMCU V SPOMIN**
- **DOM STAREJŠIH OBČANOV GORNJA RADGONA**
- **PREDSTAVITEV ODDAJE PRISLUHNI MO TIŠINI**
- **DEDNOST IN GLUHOTA**
- **PREDSTAVITEV PROGRAMA SVIT**
- **DRŽAVNO PRVENSTVO GLUHIH V BADMINTONU**

POŠILJANJE PISNEGA IN SLIKOVNEGA GRADIVA ZA GLASILO IST

V naše uredništvo prihajajo različne vrste datotek in fotografij za objavo. Radi bi vas vnovič spomnili na že napisana navodila, kako in v kakšni obliki je treba pripraviti in poslati datoteke. Le ob upoštevanju navodil bomo lahko zagotovili kakovost našega tiskanega medija.

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije potrebno upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304). Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega čitalca, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument! Ko boste besedilo v Wordu poslali po elektronski pošti, zraven pripnite še fotografije v formatu jpg. Če poslane fotografije in besedila ne bodo ustrezala navodilom, bomo članke prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

UREDNIŠTVO

OBVESTILO UREDNIŠKEGA ODBORA

Pred vami je marčevska številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli veliko zanimivega in raznovrstnega branja. V tokratni številki lahko poleg predstavitev nekaterih posebnih socialnih programov, ki se izvajajo na Zvezi, izveste, v katerem domu upokojencev so prostore opremili za potrebe gluhih in naglušnih, kaj so v letošnjem letu organizirali v naših društvih ter mnoge druge zanimivosti. Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Če bi želeli tudi sami napisati prispevek, ste prisrčno vabljeni, da ga pošljete po elektronski pošti ali na naslov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, s **pripisom 'za IST'**.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite prejemati, vas vabimo, da nam na naslov Zveze ali po elektronski pošti sporočite svoje ime, priimek in naslov, da vas uvrstimo med njegove prejemnike.

Ne pozabite tudi na spletno glasilo IST, ki je dosegljivo na spletni strani **www.zveza-gns.si**.

Še vedno velja vabilo za dejavno sodelovanje pri ustvarjanju našega skupnega glasila Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov **urednistvo.ist@zveza-gns.si**.

UREDNIŠTVO

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.

Uvodnik

*Vsem ženam, materam
in dekletom čestitamo
za njihov praznik.*

Marec je mesec, posvečen materam in ženskam, upam pa, da se nanje spomnite tudi ostale dni v letu, ne le za njihov praznik.

Kot se menjavajo letni časi, tako se menjavajo tudi politične garniture v naši prelepi deželi na sončni strani Alp. Vsi nam obljubljajo, da bodo premikali gore in sejali srečo, državljani pa bomo lepo živeli. A vsi ti 'junaki' dostikrat ne ostanejo le pri besedah, temveč celo poskušajo, da imamo ljudje še manj in se še težje prebijamo čez dneve, kaj šele čez mesece.

V Sloveniji je prek 124.000 registriranih iskalcev zaposlitve in mnogi med njimi so invalidi, ki zaradi svoje oviranosti še težje najdejo zaposlitev. A ne zatika se le pri zaposlovanju oseb z okvaro sluha, problem je že v samem izobraževanju, ki ni prilagojeno gluhih in naglušnim.

Osebe z okvaro sluha so poleg oviranosti prikrajšane tudi za enako-praven položaj pri izobraževanju in s tem za doseganje višje stopnje izobrazbe. Čeprav je Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika začel veljati že davnega leta 2002, mnogi gluhi težko uveljavljajo pravico do tolmača za znakovni jezik pri izobraževanju, v zdravstvu, na delovnem mestu in v drugih postopkih.

Sprašujem se, zakaj ima država vedno, ko sprejema zakone, ki so v korist invalidom, figo v žepu in ne sankcionira kršenja pravic invalidov, ki jih določajo zakoni.

Adem Jahjefendić

IZDAJATELJ: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, Ljubljana, telefon: 01/500 15 00, telefaks: 01/500 15 22 **SPLETNA STRAN:** www.zveza-gns.si
UREDNIK: Adem Jahjefendić, urednistvo.ist@zveza-gns.si **UREDNIŠKI ODBOR:** Zdenko Tomc, Franci Mulej, Boris Horvat, Nina Janžekovič, Aleksandra Rijavec Škerl, Nataša Kordiš
LEKTORICA: Barbara Perc **OBLIKOVANJE:** Franc Planinc **TISK:** Farba, grafične storitve d. o. o. Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. V posameznih primerih mnenja posameznikov ne izražajo obvezno tudi mnenja ZDGNS. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano k plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

**Fotografija na naslovnici:
Dom starejših občanov Gornja
Radgona, foto: Adem Jahjefendić**

KAZALO

1. Uvodnik
2. S sekretarjeve mize
6. Zdenku Tomcu v spomin
7. Dom starejših občanov Gornja Radgona prijazen gluhih in naglušnim
8. Predstavitev oddaje Prislunhimo tišini
10. Spletna televizija
11. Ta veseli teden kulture v Zavodu za gluhe in naglušne Ljubljana
14. Dednost in gluhot
20. Komunikacija z gluhih in naglušnimi
23. Fotografski natečaj
24. Delo dnevnega centra
26. Nastop ob kulturnem prazniku
27. Pustovanje v društvu
28. Valentinovo
29. Naglušni skrbijo za kulturno izobraževanje
30. Moja naglušnost
31. Predstavitev programa SVIT
32. Delavnica slikanja na svilo
33. Državno prvenstvo gluhih v badmintonu
34. Suho sadje in drevesni oreščki
36. Našim članom

S sekretarjeve mize

Leto 2012 se je izteklo zelo hitro in že smo krepko zakorakali v leto 2013. Ko dnevi tako hitro minevajo, mnogokrat pozabimo na velike uspehe in majhne zmage, pa tudi na nesporazume, ki minejo, tako kot se stopi sneg pod stopinjami. Spomini, vtisi in odnosi pa ostanejo in s seboj jih nosimo še dolgo. Naj bo naše delo prežeto s pozitivnimi odnosi, ustvarjalnostjo in delavnostjo, ki zagotavljajo dobro in pošteno delo, katerega v družbi z nenehnimi spori včasih težko vzdržujemo.

FUNDACIJA ZA FINANCIRANJE INVALIDSKIH IN HUMANITARNIH ORGANIZACIJ

Tik pred zaključkom lanskega leta je svet Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij sprejel sklep o sofinanciranju za leto 2013. Vsako leto trepetamo pred tem enoletnim razpisom, in želja po večletnem financiranju se nam zdi še zelo oddaljena. Že takoj na začetku leta smo se soočili z nižjimi dvanajstinami, saj Loterija Slovenije ne dobiva pričakovanih prilivov iz iger na srečo. Stekle so tudi prve komisije Fundacije, ki med sejami njenega sveta delujejo na področju financiranja invalidskih in humanitarnih organizacij.

RAZVOJ SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA

Aktivno sodelujemo z oddelkom za jezikoslovje in prevajalstvo Filozofske fakultete v Ljubljani, s katerim na podlagi možnega javnega naročila Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pripravljamo več projektov za sofinanciranje razvoja slovenskega znakovnega jezika. Počasi vstopamo na omenjeno področje in veseli nas, da je ministristvo že sofinanciralo nekaj manjših projektov na področju znakovnega

jezika. Pričakujemo, da se bo sodelovanje še okrepilo in razširilo tudi na druga področja razvoja omejenega jezika. Na sestankih z ministrstvom smo predstavili številne novosti in se dogovorili za trdnejše sodelovanje. To je velik korak, želimo pa si, da se kadri na ministrstvih ne bi tako pogosto menjali, da jim stvari ne bi bilo treba vsakič na novo pojasnjevati.

Filozofska fakulteta nadaljuje s projektom izdelave Korpusa slovenskega znakovnega jezika ter s pomočjo naših društev in gluhih oseb zapisuje in šteje pogostost uporabe posameznih kretenj. Obljubili so nam, da nam bodo ob koncu projekta posredovali nekaj tisoč najbolj pogosto uporabljenih kretenj. Tega se zelo veselimo, zato smo na Zvezi začrtali nekaj novih smernic dela. Veseli smo tudi dobrega sodelovanja gluhih posameznikov v skupini, ki raziskuje kretnje, z obnovo spletnega slovarja pa bomo naredili korak naprej.

Delovna skupina za pripravo statuta

IZREDNA SKUPŠČINA ZVEZE

Izredna skupščina Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je na 4. seji soglasno potrdila spremenjeni statut in poslovnik organov Zveze. Vlogo smo oddali na Upravno enoto Ljubljana in že prejeli odločbo o potrditvi sprememb.

STATUT ZVEZE

Po več kot dveh letih dela skupine za spremembe statuta Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, številnih sejah upravnega odbora in skupščinah smo februarja prejeli odločbo Upravne enote Ljubljana, ki je potrdila vse spremembe. Veselita nas zrelost in smelost članov upravnega odbora ter skupščine Zveze, ki so soglasno sprejeli in potrdili vse spremembe statuta. Največ sprememb se je nanašalo na postopke volitev, zato je skupščina potrdila tudi spremembe poslov-

nika delovanja organov Zveze. Oba dokumenta že letos omogočata izpeljavo volitev po novem, zato je treba pohvaliti vse člane organov, ki so ju potrdili, predvsem pa člane delovne skupine za pripravo statuta, ki se je redno sestajala, strpno in potrpežljivo dogovarjala ter dosegla najvišji možni dogovor, ki je sprejemljiv za vse uporabnike.

RAČUNALNIŠKI PROGRAM ZA OHRANJANJE ZDRAVJA

Zaključuje se izdelava tretje faze računalniškega programa za ohranjanje zdravja oziroma preizkušanje njegove ustreznosti. Program bo olajšal in pospešil vpis rezervacij zmogljivosti za ohranjanje zdravja ter omogočil neposredno prijavo od doma. Program ohranjanja zdravja je eden najbolj priljubljenih med našimi uporabniki, katerih želje so vedno večje. Z razvojem računalniškega programa sledimo razvoju tehnologije in praktičnosti.

VOLILNA KOMISIJA ZVEZE – VOLITVE 2013

Na podlagi sprejetih aktov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in odločbe Upravne enote Ljubljana je volilna komisija začela volilne postopke po novem statutu in poslovniku, kar bo omogočilo izpeljavo letošnje volilne skupščine po novem. Razpis za kandidature je že v društvih. V skladu s časovnim načrtom in rokovnikom bo volilna komisija pripravila vse potrebno za sprejetje ustreznih sklepov na organih Zveze.

DOM STAREJŠIH OBČANOV GORNJA RADGONA PRILAGOJEN GLUHIM IN NAGLUŠNIM

V Domu starejših občanov Gornja Radgona so kot prvi v Sloveniji prostore opremili s tehničnimi pripomočki za osebe z okvaro sluha, kot so slušne zanke, svetlobne budilke in svetlobni zvonci. Na podlagi večletnih pogajanj Zveze z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve je z veliko podporo omenjenega ministrstva, Lions klubov Slovenije in sekretarja pomurskega društva glu-

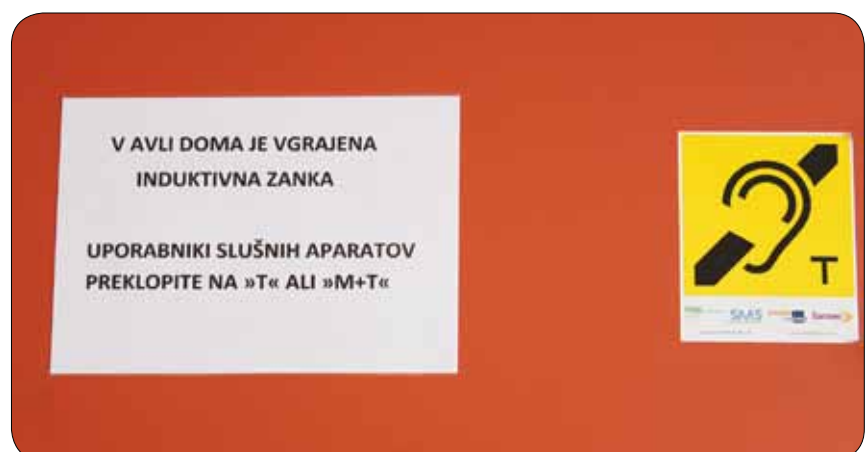
Izobraževanje za uporabo računalniškega programa

hih in naglušnih Branka Gornjeca prišlo do velikega napredka. Želimo si, da bi omenjeni primer spodbudil odprtje podobnih središč v osrednji Sloveniji, na Gorenjskem, Primorskem in v Posavju. Še najbolj pa smo veseli, da so se skoraj vsi zaposleni v domu lotili učenja znakovnega jezika, kar kaže na njihovo veliko srčnost in pripravljenost na podporo najbolj občutljivim uporabnikom doma.

DELOVNI SESTANEK NA DIREKTORATU ZA INVALIDE

Vršilec dolžnosti direktorja Direktorata za invalide na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve mag. Cveto Uršič je sprejel pred-

stavnike Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik. Pogovarjali smo se o Zakonu o osebni asistenci, Pravilniku o tehničnih pripomočkih na osnovi Zakona o izenačevanju možnosti invalidov, težavah pri uporabi tolmačenj na Visoki šoli za zdravstvo v Novem mestu in na drugih fakultetah, skrbi za starejše gluhe in naglušne (institucionalnem varstvu), financiranju javnih pooblastil Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik ter podprli nadaljnji razvoj, financiranje in poslanstvo delovanja klicnega centra, ki deluje v okviru omenjenega združenja. Dosegli smo nekaj dogovorov in pojasnili nekaj stvari, predvsem pa vnovič spomnili na sive lise v skrbi države za gluhe in naglušne.

Oznaka v domu starejših občanov

MOBILNA APLIKACIJA 'REŠI ME'

S predstavniki Ministrstva za obrambo in njihovimi podizvajalci aktivno soustvarjamo mobilno aplikacijo za klice v sili na številko 112. Aplikacija bo omogočila klice tudi gluhih in naglušnim osebam, ki se bodo s kratkimi koraki povezali z državnim klicnim centrom. Seznanili smo se z možnostjo sodelovanja s klicnim centrom za osebe z okvaro sluha, ki deluje v sklopu Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik in ga financira Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, zdaj pa iščemo optimalne povezave in rešitve. Omenjena aplikacija predstavlja velik korak naprej pri samostojnem in neodvisnem dostopu do tako pomembne številke.

AKCIJSKI PROGRAM ZA INVALIDE 2007– 2013

Aktivno sodelujemo pri pripravi poročila o Akcijskem programu za invalide za leto 2012. Gre za zelo obsežen dokument, ki znova kaže, kako počasi se odvijajo stvari in kako država po eni strani zelo počasi gradi invalidsko varstvo, po drugi pa ga mnogo hitreje ruši oziroma pripravlja predloge, ki destabilizirajo položaj in financiranje invalidskih organizacij. Nekaj poskusov je bilo pri sestavi sveta Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, nekaj konkretnih dejanj pa na področju zakonov, ki se pripravljajo na ministrstvih, npr. Zakon o osebni asistenci, Zakon o igrah na srečo ter Zakon o davku od srečk.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH

Olimpijske igre gluhih (Deaflympics) bodo letos potekale v bolgarski Sofiji. Poleg standardne ekipe košarkarjev, ki bodo branili evropsko zlato, se bo iger prvič udeležil tudi mladi teniški up Marino Kegl. Priprave in prijave so v teku in v kolikor bodo vsi udeleženci tekmovanja zdravi, lahko pričakujemo zelo dobro uvrstitev ali celo medaljo. Trener košarkarske ekipe bo imel težko delo, saj mora iz nabora tekmovalcev izbrati dvanajst najboljših. Letos to predstavlja pravi izziv, saj je konkurenca velika. Tudi slovenski tekmovalec v tenisu je motiviran in cilja zelo visoko, deležen pa je tudi precejšnje medijske pozornosti.

Marino Kegl

PROJEKT ZVEZE POTROŠNIKOV SLOVENIJE

Zveza potrošnikov Slovenije za senzorne invalide v Sloveniji pripravlja posebno storitev, prijazno uporabnikom. Tako Zveza društev slepih in slabovidnih kot Zveza društev gluhih in naglušnih podpirata trud in delo Zveze potrošnikov ter ji nudita strokovno podporo. Projekt smo prijavi tudi na evropski ravni, saj želimo, da jim uspe zagotoviti njegovo financiranje in posledično prilagoditve za senzorne invalide. Vsi nestrpnost pričakujemo rezultate razpisa. V kolikor bo projekt sofinanciran s strani Evropske unije, bomo vse informacije v zvezi z njim posredovali javnostim.

RADIO ŠTAJERSKI VAL

Na povabilo radia Štajerski val in novinarja Boruta Pogačnika sem sodeloval v posebni oddaji, namenjeni invalidom. Govorili smo o delovanju in poslanstvu naših organizacij na državni in lokalni ravni ter posebno pozornost posvetili problematiki gluhih in naglušnih.

Košarkarska reprezentanca gluhih Slovenije

SESTANEK PREDSEDNIKOV IN SEKRETARJEV

V času priprav pisanja poročil za Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij za leto 2013 smo sklicali sestanek predsednikov in sekretarjev društev ter se pogovorili o posodobljenem načinu pisanja poročil in ostalih zadevah s področja skupnega dela.

Sestanek predsednikov in sekretarjev

SVETOVNO PRVENSTVO GLUHIH V SMUČANJU

Priprave na odhod na svetovno prvenstvo gluhih v smučanju, na katerem bo tekmovala obetavna mlada smučarka Anja Drev, so v zaključni fazi. Odpravo bo vodila dobitnica številnih medalj s tekmovanj gluhih Sabina Hmelina in verjamem, da lahko pričakujemo vesele novice.

Anja Drev in spremljevalna ekipa

POSVET V DRŽAVNEM ZBORU

Sodelovali smo na posvetu v počastitev mednarodnega dneva invalidov z naslovom 'Aktivno sodelovanje invalidov v javnem življenju, s poudarkom na medijih, politiki in športu'. Posvet je soorganiziral Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide, ki v Državnem zboru skrbi za ustvarjanje pogojev za neodvisno življenje invalidov.

UPRAVNI ODBOR NACIONALNEGA SVETA INVALIDSKIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

Sodelovali smo na redni seji upravnega odbora Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije, kjer so med drugim razpravljali o aktualni zakonodaji, ki močno posega, omejuje in krči sredstva invalidskim organizacijam, potrdili poročila in načrte dela ter obravnavali ukrepe za ustvarjanje pozitivne podobe invalidov v javnosti.

SVETOVNA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA IN EVROPSKI INVALIDSKI FORUM

Aktivno smo sodelovali pri izpolnjevanju anketnega vprašalnika Svetovne zdravstvene organizacije in Evropskega invalidskega foruma o preprečevanju slepote in gluhoti oziroma vključenosti otrok s posebnimi potrebami v proces izobraževanja. Skoraj vsak mesec izpolnjujemo podobne vprašalnike, zato se sprašujem, ali so res namenjeni splošnim raziskovalnim namenom.

UGODNOSTI ZA GLUHE IN NAGLUŠNE NA AMZS

Avto-moto zveza Slovenije (AMZS) je letos spremenila splošne pogoje poslovanja, ki omogočajo, da se gluhe in naglušne osebe uvršča v kategorijo invalidov in se zanje posledično zniža članarina. Skupaj iščemo najustreznejše rešitve za klice gluhih in naglušnih. Razvili so posebno mobilno aplikacijo, prijazno uporabnikom, iščejo pa najboljšo rešitev za zagotavljanje pomoči na cesti osebam z okvaro sluha, morda tudi v povezavi z obstoječim klicnim centrom.

Matjaž Juhart

KOMPLEKS FIESA

Upravni odbor kompleksa Fiesa, ki ga sestavljajo predstavniki vseh treh invalidskih organizacij, je imel več sej, na katerih so iskali najustreznejšo rešitev parkirišča za goste Hotela Fiesa. Problem je treba rešiti pred kopalno sezono, o njegovi rešitvi pa potekajo številni pogovori.

ODBOR NAGLUŠNIH

Pred letošnjimi volitvami se je zdaj v tem mandatu sestal odbor naglušnih. Začrtali so smernice prednostnih nalog ter obravnavali ostale tekoče posle. Predsednik odbora in hkrati podpredsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Franc Kos je v tem mandatu dobro vodil odbor in delo, za kar mu čestitam.

V času, ko Slovenijo pretresajo viharji demonstracij, jeze in razočaranja, mi večkrat pride na misel, kako na svet gledajo slikarji. Ne glede na okoliščine slikajo tisto, kar želijo, oziroma tisto, kar želijo sporočiti. Vidijo dlje, kot vidijo oči. Čopič v rokah imamo sami in mi smo tisti, ki se odločimo, kakšno sliko bomo naslikali.

Ob smrti dolgoletnega člana uredniškega odbora glasila *Iz sveta tišine* Zdenka Tomca

Zdenka Tomca si bomo zapomnili kot velikega borca za pravice gluhih. Na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije je bil vrsto let aktiven v različnih organih. Med predsednikovanjem društvu gluhih in naglušnih Auris Kranj je bil član upravnega odbora Zveze, zadnja leta pa tudi delegat skupščine.

Njegovo aktivno delovanje v svetu gluhih ima dolgo zgodovino. Pred več kot štiridesetimi leti je bil predsednik društva gluhih Novo mesto. Po preselitvi v Škofjo Loko leta 1963 se je včlanil v takratno Društvo gluhih in naglušnih Kranj ter začel aktivno delovati na različnih področjih. V osemdesetih letih je bil prvič izvoljen za predsednika in kasneje dva mandata za podpredsednika društva. Predsednik društva je bil 14 let in med njegovim predsedovanjem je društvo zgradilo lastno hišo. Pri tem se je srečeval s finančnimi težavami, a jih je spretno premagal. Pomagal je zbirati sredstva po podjetjih in na ta način kranjski občini povrnil posojilo.

Skrbel je tudi za prepoznavnost gluhotе na državnem in lokalnem nivoju. Ves čas aktivnega delovanja je opozarjal, da so gluhi invalidi z najmanj priznanimi pravicami, ter svoje znanje prenašal na mlajše.

Zdenko je bil med drugim tudi član uredniškega odbora glasila Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije *Iz sveta tišine*. V njem je aktivno sodeloval in s pozitivnimi predlogi prispeval k vsebini. Sestavil je nekaj križank, ki so bralce spodbujale k razmišljanju in krepile njihove male sive celice. V letih, ko sem urejala glasilo, ni manjkal niti na enem sestanku uredniškega odbora, pogosto pa je bil tudi gonilna sila, zlasti kadar smo naleteli na težave. Spodbujal je pisce člankov, naj čim

obsežneje in čim boljše predstavijo strokovne vsebine in dogajanje v društvih ter z bogatimi izkušnjami velikokrat pomagal pri pridobivanju in preverjanju informacij iz življenja in delovanja gluhih oseb.

Ob praznovanju 30-letnice izhajanja glasila je Zdenko povedal: 'Že pred tridesetimi leti, ko je bil ustanovljen naš časopis, sem ga z veseljem bral, prav tako sem pisal članke o tem, kaj je novega v društvu, in jih pošiljal v časopis. Teh člankov je bilo veliko in ves ta čas sem jih pošiljal. Časopis je bil bran in zanimiv. Zdaj pišem manj, saj je veliko ljudi iz Kranja, ki radi pišejo. Imamo pa tudi svoje glasilo, v katerega pišem. Sem član uredniškega odbora, kjer članke pregledujemo za objavo ter ocenimo, kateri so primerni in kaj je treba popraviti. Pri časopisu si želim sodelovati še naprej. Zahvaljujem se vsem gluhim, ki pišejo za časopis, in slišecim tajnikom. Zelo nas zanima, kaj se dogaja po društvih, saj gluhim tako ni dolgčas, in prispevke radi prebirajo. Časopis ni namenjen samo novicam, pač pa tudi izobraževanju in obveščanju, kaj se dogaja v društvih. Tako so bralci seznanjeni z različnimi dogodki.'

Na prihodnjem sestanku uredniškega odbora bo stol, na katerem je Zdenko Tomc sedel vrsto let, ostal prazen, in ostala bo tudi praznina v srcih vseh članov odbora. Med urednikovanjem nas bo vedno spremljal spomin nanj in nam dajal moči, da bomo še naprej ustvarjali glasilo, namenjeno informiranju gluhih oseb, ki jih je imel rad in jim bil zvest s vsem srcem. Vedno mu bomo hvaležni za predloge, ideje in križanke, predvsem pa za popestritev uredniških sestankov.

Uredništvo

Dom starejših občanov Gornja Radgona prijazen gluhih in naglušnim

Prvega februarja se je v Gornji Radgoni odvijal zgodovinski dogodek. Kot prvi v Sloveniji so v Domu starejših občanov Gornja Radgona otvorili posebej opremljene prostore, prilagojene potrebam gluhih in naglušnih stanovalcev.

Na pobudo Društva gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota se je direktor doma mag. Marjan Žula odločil, da s pomočjo donatorjev šest sob opremijo s tehničnimi pripomočki za gluhe in naglušne, dve jedilnici s televizijsko slušno zanko za lažje spremljanje televizije s slušnim aparatom, avlo, ki jo uporabljajo kot večnamenski prostor, pa s slušno zanko za lažje poslušanje predavanj in prireditev. Lions klub iz Murske Sobotice, Lendave in Ljutomerja ter ostali donatorji so v ta namen zbrali šest tisoč evrov.

Svečanost ob otvoritvi prostorov je potekala v avli doma, kjer je zbrane nagovoril direktor. Udeležili so se je državna sekretarka na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve ter vodja sektorja za storitve in programe socialnega varstva Janja Romih, vršilec dolžnosti direktorja Direktorata za invalide mag. Cveto Uršič, guverner Lions klubov Slovenije Zoran Vodopija, sekretar Društva gluhih in naglušnih Podravja Murska Sobota Branko Gornjec, župan občine Gornja Radgona Anton Kampuš, donatorji, stanovalci doma in drugi gosti. Vodstvu doma so čestitali za prizadevanja in novo pridobitev, sekretar podravskega društva pa je pohvalil petnajst zaposlenih v domu, ki se že učijo znakovnega jezika, ter ostale, ki komaj čakajo pričetek naslednjega tečaja.

V kulturnem delu programa sta nastopila harfistka ter violinist iz av-

Mag. Marjan Žula

Novinarska konferenca ob odprtju prostorov

strijske Radgone, Renate in Werner Fuhs, ob zaključku pa je direktor doma otvoril likovni razstavi Jasne Brunskole iz Črešnjevcev pri Gornji Radgoni ter Anje Kolenko iz Ljutomerja.

Dom starejših občanov Gornja Radgona je zgled in primer dobre prakse, saj so prostore opremlili s tehničnimi pripomočki, poleg tega pa se učijo uporabe slovenskega znakovnega jezika, da bodo vsi zaposleni, vključno z direktorjem, lahko nemoteno komunicirali z gluhihimi, kar je predpogoj za premagovanje komunikacijskih ovir. Investicija v vrednosti šest tisoč evrov vendarle ni takšen zalogaj, če z njo polepšamo jesen življenja ostarelim gluhih in naglušnim stanovalcem.

Osebe z okvaro sluha državo že dolga leta opozarjajo na težak položaj gluhih in naglušnih starostnikov, ki so bili domače ognjišče primorani zamenjati z domsko oskrbo. Zaradi

komunikacijske oviranosti in nezmožnosti komuniciranja z okoljem, ki ne pozna znakovnega jezika in ni prilagojeno njihovim potrebam, so se umaknili v osamo in kmalu izgubili voljo do življenja. To je pogosto vodilo v bolezen in smrt. Prav zato nova pridobitev v slovenskem prostoru predstavlja velik korak naprej, in upamo, da bodo tudi drugi domovi sledili njihovemu zgledu.

Če vas zanima, kakšne možnosti imate, da bi se preselili v radgonski dom, se obrnite nanje. Z veseljem vam bodo svetovali.

Dom starejših občanov Gornja Radgona

Trate 40, 9250 Gornja Radgona
Tel.: 02 56 84 500
Prenosni tel.: 051 64 40 80
Faks: 02 56 84 516
E-pošta: info@dso-gr.si
Spletna stran: www.dso-gr.si

Adem Jahjefendić

PREDSTAVITEV ODDAJE PRISLUHNIMO TIŠINI

Televizijska oddaja *Prisluhnimo tišini* je druga najstarejša oddaja na Televiziji Slovenija, ki se predvaja od leta 1980 in letos obeležuje 33 let obstoja. Na letni ravni pripravimo 20 oddaj, ki so na sporedu vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu, z izjemo julija in avgusta, ko se predvaja ponovitve oddaj. Sodi v izobraževalni program in kulturno-umetniško uredništvo.

Z oddajo *Prisluhnimo tišini* zagotavljamo podporo razširjanju programskih vsebin Televizije Slovenija. Uredniška politika upošteva načelo enakih pravic državljanov do informiranja in uporablja vsa razpoložljiva sredstva za vključitev senzornih invalidov v družbeno življenje. Upošteva Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika, Konvencijo Organizacije združenih narodov o pravicah invalidov, statut RTV Slovenija in dokumente o temeljnih človekovih pravicah, predvsem v delih, kjer je navedeno, da invalidi zaradi svoje invalidnosti ne smejo biti zapostavljeni.

Posebnost oddaje je posredovanje informacij v znakovnem jeziku, s podnapisi in zvokom. Posredovanje v prilagojenih tehnikah osebam z okvaro sluha omogoča tako nemoteno spremljanje vsebine kot odpravljanje informacijske blokade in daje priložnost za posredno osveščanje slišče javnosti o načinu komuniciranja gluhih z znakovnim jezikom.

Gledanost, ki konstantno narašča, povečuje našo odgovornost pri snovanju oddaj. Z obravnavanimi temi se zavzemamo za izobraževanje, informiranje in osveščanje slovenske

Tina Grošel med snemanjem oddaje

javnosti o področju okvar sluha in življenju ter delu gluhih, naglušnih in gluhoslepih državljanov. Poudarek je tudi na preventivi, zaščiti sluha, medicinskih in tehničnih pripomočkov ter spodbujanju dobrih praks za doseganje enakih možnosti omenjene populacije. Z vsebinami želimo spodbuditi razmišljanje javnosti in povečati vedenje o posebnih potrebah gluhih in naglušnih, saj so zaradi nepoznavanja njihove problematike stališča mnogokrat napačna.

Vsebinska shema oddaje prispeva k odpravi marginalizacije tem s področja okvare sluha v slovenskem medijskem prostoru. O življenju, delu in dosežkih oseb z okvaro sluha se praviloma sploh ne poroča. Zato zagotavljamo vsebine s pomembnih športnih tekmovanj – zanimiv je podatek, da sta prvi medalji za samostojno Slovenijo osvojila prav gluha smučarja na evropskem prvenstvu v Serre Chevalieru –, poročamo o kulturi gluhih, ki ima v svetovnem merilu posebno mesto, področni zakonodaji ter odkrivamo zgodbe ljudi, ki jih izguba sluha na različne načine prizadene in omeji ter spregovorijo o konkretni izkušnji ali stališču. Vsaka oddaja je raziskovalno naravnana in v celoti posvečena konkretnemu ci-

lju. Temeljna izhodiščna vprašanja se navezujejo na konkretne probleme, ki izhajajo s področja okvare sluha. Vsebuje tudi stališča krovne organizacije, pristojnih strokovnih institucij in ljudi, povezanih s konkretno temo. Z zagotavljanjem specializiranih vsebin se ustvarja enake možnosti in spoštuje različnost.

Gluhi in naglušni so senzorni invalidi in posebna jezikovna manjšina v Sloveniji, ki uporablja z zakonom (2002) priznani slovenski znakovni jezik. Zaradi doživljenjske ovire pri govorno-socialni komunikaciji sodi gluhotata po oceni Svetovne zdravstvene organizacije med najtežje invalidnosti, saj povzroča trajno izoliranost iz sliščega okolja. Mediji (radio, televizija) jim niso v enaki meri dostopni kot slišči populaciji, saj vsebin ne slišijo. Oddaja temelji na predpostavki, da imajo gluhi pravico do ustvarjanja in prejemanja medijskih vsebin v njihovem maternem jeziku. Po načelu 'nič o invalidih brez invalidov' so gluhi in naglušni vključeni v proces produkcije kot moderatorji, snemalci, prevajalci, igralci, intervjuvanci ...

Še pomembneje pa je, da se s tovrstnimi oddajami krepi informiranost oseb z okvaro sluha, saj je po besedah nekdanjega predsednika Svetovne zveze gluhih Dragoljuba Vukotiča največji problem gluhotata slaba informiranost. Z oddajami želimo prispevati h krepitvi njihove samozavesti in kakovosti življenja. Glede na dejstvo, da z 20 oddajami na leto težko zagotovimo enake možnosti pri dostopanju do informacij, je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije ustanovila Spletno televizijo na www.gluhi.si, kjer je na spletu na voljo še več informacij v prilagojenih tehnikah.

GLEDALCI SPOROČATE, MI ODGOVARJAMO

Rada bi se zahvalila vsem gledalcem, za poslane čestitke in pohvale, ki smo jih med letom prejeli od njih. Uredništvo je veselo vaših mnenj, da so oddaje za vas koristne in poučne, še posebej pa je pomemben vaš odziv, v katerem nam sporočate, da ste spoznali številne novosti in oddajo z

zanimanjem pogledate. Vaše spodbude, naj tako nadaljujemo, nas motivirajo pri dodatnem raziskovanju in izpostavljanju dobrih praks za doseganje enakih možnosti ter ozaveščanju o pravicah in dolžnostih, ki izhajajo iz slovenske zakonodaje.

NOVOSTI

Z letošnjim letom nadaljujemo s produkcijo družbeno-ozaveščevalnih spotov in s kratkimi, predvsem vizualno privlačnimi vsebinami, s katerimi slovensko javnost opozarjamo na potrebe oseb z okvaro sluha in na prednosti uporabe znakovnega jezika za komuniciranje. S tovrstnimi vsebinami želimo spodbuditi prepoznavnost gluhih, naglušnih in gluhoslepih v slovenski družbi ter odgovorne spodbuditi k aktivnemu reševanju njihovih problemov in ustvarjanju enakih možnosti za lažje vključevanje v življenje in delo. Spodbujamo tudi učenje znakovnega jezika, od leta 2002 priznana z zakonom, da bi se ga naučilo čim več ljudi. Gluhi si želijo, da bi se slišča javnost še bolj vključevala in poznala znakovni jezik, da bi jim prišla naproti. Dejstvo je, da je v Združenih državah Amerike znakovni jezik tretji najbolj uporabljeni jezik.

Veseli smo, da je vodstvo nacionalne televizije odobrilo brezplačno predvajanje naših spotov med oglasnimi bloki rednih programov, kar je našemu delu dalo potrditev in dodatno prispevalo k večji prepoznavnosti gluhih, naglušnih in gluhoslepih. Spoti bodo v prihodnje zanimiv me-

dij za predstavitve in prepoznavanje nevidne invalidnosti ter eden od načinov komuniciranja z javnostmi. Izbrani so bili tudi za predvajanje na Kulturnem bazarju v Cankarjevem domu. Posvečeni bodo različnim načinom ter možnostim vzgoje otrok in mladostnikov, pa tudi učiteljem, da spoznajo novosti in različne pristope. Izobraževalni program na Televiziji Slovenija je v program bazarja umestil predvajanje dveh oddaj Prisluhnimu tišini, česar smo zelo veseli.

ARHIV ODDAJ

Če ste oddajo zamudili in vas zanimajo njene vsebine, obiščite spletno stran www.zveza-gns.si in v iskalnik desno zgoraj vtipkajte 'prisluhnimu tišini'. Tam boste našli povezave na oddaje, pod vsako pa je izpisana vsebina.

Prisluhnimu tišini – genetika in delovanje možganov

V prvi februarski oddaji Prisluhnimu tišini smo govorili o genetiki in delovanju možganov. Najprej smo odgovorili na vprašanje, katere genske okvare so vzrok za gluhost ali napredujočo izgubo sluha. V drugem delu oddaje smo si ogledali rezultate preizkusa, s katerim smo želeli ugotoviti, ali obstajajo razlike v odzivanju možganov pri nekom, ki sliši, in nekom, ki je gluh. Zanimiv je bil tudi odgovor na vprašanje, kako se možgani prilagodijo izgubi sluha. Povezava do oddaje: <http://www.zveza-gns.si/slovenija/prisluhnimu-tisini-genetika-in-delovanje-mozganov>.

Prisluhnimu tišini – šest let Spletne televizije in deset let Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika

V oddaji predstavljamo Spletno televizijo za gluhe in naglušne www.gluhi.si, ki deluje od leta 2007. Gre za inovativen in celovit pristop k informiranju oseb z okvaro sluha v slovenskem znakovnem jeziku in s podnapisi. Izvajalka Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije s svojim specializiranim medijem pokriva informacijsko vrzel za gluhe in težko naglušne. V drugem delu oddaje seznanjamo z (ne)izvajanjem določil Zakona o uporabi Slovenskega znakovnega jezika deset let po njegovem sprejetju leta 2002. Povezava do oddaje: <http://www.zveza-gns.si/slovenija/prisluhnimu-tisini-6-let-spletne-tv-in-10-let-zakona-o-uporabi-szj>.

Prisluhnimu tišini – sistemsko kršenje pravice gluhih do izobraževanja

V oddaji smo ugotavljali, zakaj se gluhi v Sloveniji kljub zaščitni zakonodaji in strokovnim argumentom v prid dvojezičnega izobraževanja še vedno ne morejo enakovredno izobraževati v znakovnem jeziku. Povezava do oddaje: <http://www.zveza-gns.si/slovenija/prisluhnimu-tisini-sistemsko-kršenje-pravice-gluhih-do-izobraževanja-v-szj>.

mag. Tina Grošelj

NOVO!

NAJBOLJ VZDRŽLJIVE BATERIJE ZA SLUŠNE APARATE.

BREZ VSEBNOSTI ŽIVEGA SREBRA!

SEDAJ ŠE ZA 30 % MOČNEJŠE!

Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije darujemo 0,18 evrov od vsakega prodanega zavočka baterij

SET ZA ČIŠČENJE SLUŠNEGA APARATA:

- priročen, hiter in učinkovit,
- žepne velikosti,
- vsebuje ščetko in konico za odstranjevanje voska ter ostankov s slušnega aparata, pripomoček za čiščenje cevki in odprtini,
- omogoča lažje vstavljanje in odstranjevanje baterij z odpiranjem za vratca in magnetom.

Na voljo v poslovalnicah Mercator, M Tehnika, Petrol in v trafikah 3DVA. Kmalu na voljo tudi v Intersparu in Tušu.

SPLETNA TELEVIZIJA

Program Spletne televizije je uporabnikom spleta na naslovu www.zveza-gns.si dostopen 24 ur na dan 365 dni v letu.

Spletna televizija za gluhe in naglušne je globalni medij, ki tako v Sloveniji kot v drugih državah z gledalcem komunicira v znakovnem jeziku, s podnapisi in zvokom. Omogoča hiter dostop do informacij v obliki, ki gluhih in naglušnih ne ovira pri možnostih sporazumevanja. Za osebe z okvaro sluha, zainteresirano in strokovno javnost ekipa novinarjev ter z novostmi podkvano tehnično osebje vsak dan objavlja aktualne in strokovne prispevke, dokumentarne in izobraževalne filme ter poročila s športnih in kulturnih dogodkov, seminarjev, konferenc in pomembnih mednarodnih srečanj. Javnosti posredno osvešča o invalidnosti ter presega stereotipe in tabuje o njej. Nemalokrat je edini medij, ki pokriva aktualne dogodke drugih invalidskih organizacij.

Temeljno vodilo Spletne televizije je enakost za vse. Upošteva Ustavo Republike Slovenije, Konvencijo Organizacije združenih narodov o pravicah invalidov, Zakon o izenačevanju možnosti invalidov, Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika in druge dokumente, predvsem v delih, kje je poudarjeno, da invalidi zaradi svoje invalidnosti ne smejo biti zapostavljeni ali izključeni na kulturnem, informacijskem, izobraževalnem in zaposlitvenem področju.

Zbrali smo nekaj vtisov naših sodelavcev o delu na Spletni televiziji:

'Rada bi se vam posebej zahvalila, da ste me sprejeli v ekipo Spletne televizije. V delu sem našla to, kar sem si želela – delati razgibano in se ves čas učiti. Hvala lektorici Mojci Železnikar, s pomočjo katere sem ob vsakem popravljenem tekstu sama začela pravilno pisati stavke in si obogatila besedni zaklad. Hvala Tini Grošelj, da je na začetku imela

potrpljenje z mano, dokler nisem spoznala pravil novinarskega dela. Vsako kritiko jemljem dobesedno in z njeno pomočjo izboljšam delo. Hvala vsem sodelavcem, snemalcem in montažerjem za pozitivno vzdušje in pripravljenost dati nasvet. Vesela sem, da vas poznam in delam z vami. Zaradi pozitivnega vzdušja in topline se vedno rada vračam v Ljubljano. Najboljši ste!'

Valerija Škof

Ekipa Spletne TV in sodelavci

'Najbolj me veseli, ko vidim, da mladi novinarji in snemalci postajajo vedno boljši. V preteklem letu sem vodila delavnice in spremljala vaše delo. Opazila sem, da napredujete neverjetno hitro, in to me osrečuje. Hvaležna sem tudi zato ker ste me sprejeli in mi dovolili, da spoznam svet gluhih. Zaradi tega sem v družbeno odgovornih oglaših o gluhoti, za katere sem napisala scenarij in jih režirala, sliščemu občinstvu lahko uspešno predstavila vaš svet in jim pokazala, kako izjemni ste. Vesela sem, da imate predano in zavzeto odgovorno urednico, ki vas podpira, je usmerjena v razvoj Spletne televizije in sodobno, včasih kar vizionarsko, naravnana. Takšni uredniki so izjemno redki. Poleg tega sem hvaležna za vsakega od vas, s katerim sem sodelovala in ustvarjala, saj sem se od vas ogromno naučila.'

Vida Breže

'Sredi meseca septembra sem dobil možnost delati in spoznati Spletno televizijo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Vstopil sem v delovno okolje, kjer sodelavci razumejo kulturo gluhih, saj prav ta prevladuje tudi v meni. Začel sem spoznavati delo novinarja in ustvarjati informacije za naše gledalce. Med delom v uredništvu sem opazil prednost pri vodenju in spodbujanju sodelavcev, ki se razlikuje od odnosov med zaposlenimi v kapitalističnih organizacijah, kjer obstaja pomanjkanje razumevanja do drugačnih pogledov.'

Tomaž Pahovec

'Delo na spletni televiziji je bila dragocena izkušnja zame. Biti novinarka in se dobro izučiti na tem področju je vrednota, bistvena za osebno rast ter nadgradnjo izkušenj, pridobljenih na drugih področjih dela.'

Maja Kuzma

Mnenje gledalcev je za nas pomembno, zato smo na predstavah Spletne televizije člane večine društev Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije poglobljeno izprašali, kaj menijo o programu. Veseli smo, da so z njim zadovoljni. Posebej spodbudno za nadaljnje delo je njihovo priznanje, da ima Spletna televizija posebno mesto v slovenskem medijskem prostoru, saj so jo postavili na prvo mesto med mediji, kjer dobijo informacije, ki so zanje najbolj pomembne. Povedali so nam, da si želijo več političnih vsebin, zanimajo jih aktualno dogajanje, psihologija, gospodarstvo, družbeno dogajanje, aktivnosti za mlade in starejše ... Njihove želje smo zapisali in potrudili se bomo, da jih v čim večji meri uresničimo. Za gledalce pripravljamo številne vsebine in se z raznoliko programsko shemo trudimo, da vsakdo najde kaj zanimivega zase.

Glejte nas na www.zveza-gns.si

mag. Tina Grošelj

Ta veseli teden kulture v Zavodu za gluhe in naglušne Ljubljana

Osmi februar je dan, ko lahko odložimo šolske in službene obveznosti in ga preživimo v galeriji, muzeju, gledališču ali drugi kulturni ustanovi, ki takrat široko odpre vrata vsem obiskovalcem, pogosto brez vstopnine. Spomnimo se pesnika Franceta Prešerna, ki je s kakovostno poezijo ustvarjalnost slovenskega naroda dvignil na novo raven.

Tudi v Zavodu za gluhe in naglušne Ljubljana slovenski kulturni praznik izkoristimo za obisk znanega kulturnega ustvarjalca ter predstavitev raznolike ustvarjalnosti učencev in dijakov. Teden pred praznikom v zavodu bi lahko poimenovali tudi 'ta veseli teden kulture', saj nas je s pomočjo Društva Bralna značka Slovenije četrtega februarja na osnovni šoli obiskala klovnesa in literarna ustvarjalka Eva Škofič Maurer, petega februarja pa na srednji šoli pisatelj Ivan Sivec.

Eva Škofič Maurer se je šolala v Rusiji, kjer je na Akademiji za cirkuško in estradno umetnost diplomirala kot artistka estrade in cirkusa s specializacijo kot klovnesa, na Gledališki akademiji v Sankt Peterburgu pa iz gledališke in radijske režije. V Sloveniji je imela številne samostojne gledališke in literarne nastope, enega pa je pripravila tudi za naše šolarje.

Do malice so otroci v razredih brali, risali in reševali učne liste, pripravljene na osnovi zgodbic Tea in čarobna travica, Črkolada ter Mislím, da te bom kar poljubil. Po malici so se prepustili cirkuškim trikom,

Jasmina Gracar

Klemen Javornik

Ivan Sivec

Sandi Klakočar

pesmicam in zabavnim domislicam klovnesa Eve. K sodelovanju je pritegnila tudi učitelje in otroke, ki so sodelovali v predstavi in publiko izvabili nasmeh na obraze. Eva je po nastopu povedala, da se v Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana zelo rada vrača ter da v vrtec redno prihaja z ekipo klovnov zdravnikov in Rdečih noskov, zato se bomo zagotovo še srečali.

Petega februarja je na srednji šoli zavoda nastopil Ivan Sivec. Nekdanji novinar je eden najbolj plodovitih pisateljev, ki piše tako za mladino kot za odrasle, besedila za narodnozabavne viže, zgodovinske in potopisne romane. Pripovedoval je o nastanku romanov Ribčev dohtar – po Sloveniji po poteh Franceta Prešerna in Julija iz Sonetnega venca. Ko je raziskoval življenje Franceta Prešerna je ugotovil, da so nekatera dejstva, ki so v javnosti splošno znana in sprejeta, napačna, zato je dijakom predstavil svoje videnje največjega slovenskega pesnika ter zanimive zgodbe iz njegovega življenja. Njegovo pripovedovanje je bilo živo in dramatično, rad pa je odgovoril tudi na vprašanja dijakinj in dijakov.

Želeli smo si, da bi avtor spoznal kulturno življenje v zavodu, zato je vodja srečanja Marta Slokan v program vključila deklamacijo Prešernove pesmi Kam v izvedbi Melise Kaltak ter komično priredbo pesmi Hčer in nasvet v izvedbi Jureta Brodariča, ki ju je v slovenski znakovni jezik prevedel Urh Brvar. Klemen Javornik je predstavil primer poezije gluhih – pesem Samost, glas pa mu je posodil Dušan Dvorščak. Nastopila je tudi Jasmina Gracar s priredbo pesmi Kako lep je ta svet, narodnozabavni pesmi, ki ju je napisal Ivan Sivec, pa sta zaigrala Matjaž Zupančič in Sandi Klakočar.

Sedmega februarja smo pripravili še skupno proslavo osnovne in srednje šole in z njo zaključili pestro dogajanje tedna kulture v Zavodu za gluhe in naglušne Ljubljana.

Nina Janžekovič

RAZPIS

za brezplačno letovanje socialno ogroženih gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb ter njihovih družin v Kranjski Gori za leto 2013

V mesecu marcu smo v vsa društva poslali razpis za brezplačno letovanje in rehabilitacijo socialno ogroženih gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb ter njihovih družin. Letovanje in rehabilitacija bosta potekala v počitniškem domu v Kranjski Gori. Razdeljena bosta na pet štiridnevnih terminov v času od 13. maja do 1. junija 2013.

Na brezplačno letovanje in rehabilitacijo se lahko prijavite v matičnem društvu.

Društva bodo prijave zbirala do 19. aprila 2013 in jih posredovala Zvezi.

*Aleksandra Rijavec Škerl
vodja programa*

Počitniški dom v Kranjski Gori

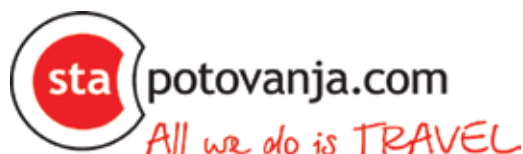

Jutranja telovadba

Brezplačno letovanje socialno ogroženih

OBVESTILO

Za vse, ki bi želeli spremljati in bodriti svoje najbližje in ostale predstavnike Slovenije na poletnih olimpijskih igrah gluhih, ki bodo potekale v Sofiji od 26. julija do 4. avgusta 2013, bomo organizirali prevoz in namestitev glede na vaše želje in potrebe.

Vsi zainteresirani nam povpraševanje pošljite na elektronski naslov mojca@staljubljana.com ali pokličite na telefonsko številko 01 439 16 90.

Razvoj mednarodne kretnje

Na potovanjih in mednarodnih dogodkih prihaja do sporazumevanja gluhih iz različnih držav. Da bi se lahko med seboj razumeli, je Svetovna zveza gluhih sestavila komisijo petih gluhih oseb iz različnih držav Evrope in Združenih držav Amerike ter začela razvijati univerzalni znakovni jezik, imenovan Gestuno (Moody 1989 v Rosenstock, 2007, str. 88). Leta 1975 je izšel slovar Gestuna, ki je vseboval 1.200 mednarodnih znakov (The British Association of Deaf 1975 v Rosenstock, 2004). Gestuno so prvič uporabili na svetovnem srečanju gluhih v Bolgariji leta 1979, gluhi pa so ga močno kritizirali kot nerazumljiv jezik, ki ni vseboval tehnik gibanja, pantomime in obrazne mimike (Moody 2002 v Rosenstock, 2004). Imel je tudi omejeni slovar kretenj brez strukturirane slovnice, zato danes ni več v uporabi (Mesch, 2010).

V razvoju mednarodne kretnje se še vedno pozna močan vpliv evropskih in ameriških kretenj, zato je težje razumljiva gluhim iz Azije in Afrike (Rosenstock, 2004). Tako danes uni-

verzalna evropska ali enotna mednarodna kretnja ne obstaja ('EUD: International Sign Disclaimer'). Koliko vrst znakovnih jezikov se uporablja v svetu, tudi ni znano, dokaz temu pa je enciklopedija živih svetovnih jezikov, ki beleži 6.909 govornih in 130 različnih nacionalnih znakovnih jezikov (Lewis, 2009). V tej zbirki ni navedenega slovenskega znakovnega jezika, ki je uradno priznan že od leta 2002 ('ZUSZJ', 2002).

Lewis (2009) je v svoji zbirki poimenoval družine jezikov, ki naj bi pripadale istemu predniku. Ameriški znakovni jezik naj bi imel med 100.000 in 500.000 uporabnikov in naj bi zajemal del angleško govorečega prebivalstva Kanade ter temnopoltih Američanov (Padden, 2011). Znano je tudi, da je britanski znakovni jezik kot naslednja močna jezikovna družina nepovezan z ameriškim, čeprav imajo Združene države Amerike z Veliko Britanijo skupno politično zgodovino in govorni jezik (ibid.). Ameriški znakovni jezik je zgodovinsko povezan z francoskim znakovnim jezikom, saj je bil slednji leta 1816 s strani gluhega francoskega učitelja 'uvožen' v Združene države Amerike (Kyle in Woll, 1985, str. 165). Danes Francijo in ZDA loči Atlantski ocean, vendar njun slovar znakovnega jezika še danes povezuje 200 let stara zgodovina (Padden, 2011).

V Sloveniji je Zveza društev gluhih in naglušnih leta 2006 začela razvijati slovar mednarodne kretnje in ga v letu 2007 izdala na zgoščenki. V letu njegove izdaje je organizirala tri predstavitvene delavnice z usposabljanjem. Leta 2008 je na spletni strani objavila slovar mednarodne kretnje, leto kasneje pa od Ministrstva za šolstvo in šport ter Centra Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja za Multimedijški didaktični pripomoček za učenje in poučevanje slovenskega znakov-

nega jezika in mednarodne kretnje prejela nagrado za najboljši jezikovni projekt v Sloveniji. Omenjeni projekt je bil s strani Evropske komisije izbran za najboljši projekt v Sloveniji v obdobju 2002 – 2012. Lani je Evropska komisija na Cipru organizirala konferenco z naslovom Večjezičnost v Evropi, na katero so bili povabljeni zmagovalni projekti v obdobju desetih let iz posameznih držav članic Evropske unije. Na njej je omenjeni projekt prejel evropsko jezikovno priznanje 2012.

Tomaž Pahovec

Viri:

1. EUD: International Sign Disclaimer (no date). Pridobljeno 8. 1. 2013 na http://www.eud.eu/International_Sign_Disclaimer-i-206.html

2. Kyle, J. in Woll, B. (1985). SIGN LANGUAGE: The study of deaf people and their language. UK: Cambridge University Press.

3. Lewis, M. P. (2009). Ethnologue, Languages of the World. Pridobljeno 19. 7. 2012 na <http://www.ethnologue.com/>

4. Mesch, J. (2010). Perspectives on the Concept and Definition of International Sign. World Federation of the Deaf. Pridobljeno na http://www.wfdeaf.org/wp-content/uploads/2012/03/Perspectives-on-the-Concept-and-Definition-of-IS_Mesch-FINAL.pdf

5. Padden, C. A. (2011). Sign Language Geography. V D. Jo Napoli in G. Mathur (Ur.), DEAF AROUND THE WORLD: THE IMPACT OF LANGUAGE (str. 19–37). New York: Oxford University Press, Inc.

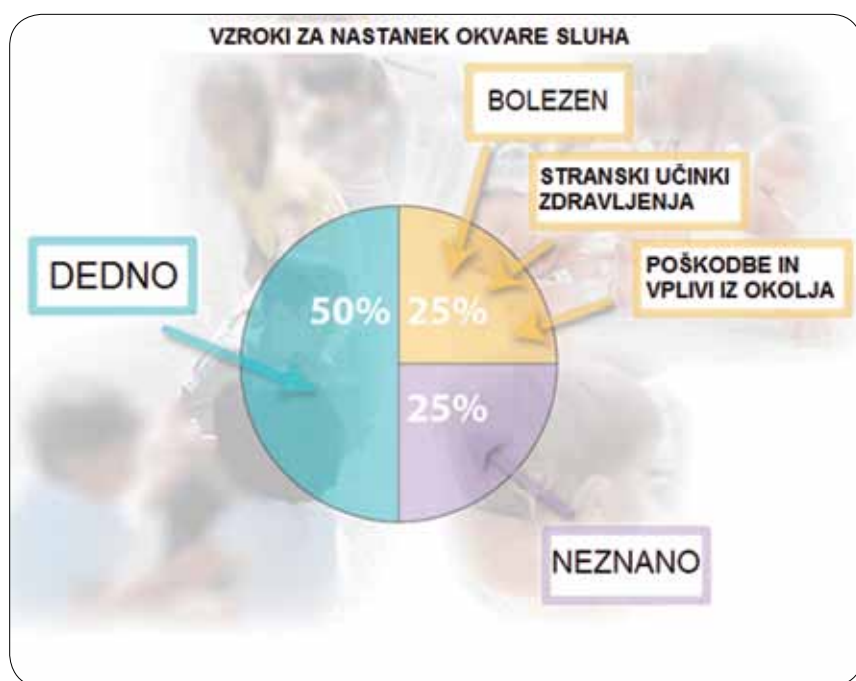
6. Rosenstock, R. (2004). AN INVESTIGATION OF INTERNATIONAL SIGN: ANALYZING STRUCTURE AND COMPREHENSION RACHEL. Gallauda University.

7. Rosenstock, R. (2007). Emergence of a Communication System: International Sign. V C. Lyon, C. L. Nehaniv, in A. Cangelosi (Ur.), Emergence of Communication and Language (str. 87–103). London: Springer London. Pridobljeno na http://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-1-84628-779-4_5#page-1

8. Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika. (24 2002). Uradni list. Pridobljeno 18. 7. 2012 na <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200296&stevilka=4810>

Dednost in gluhotata

Na svetu živi več kot sedem milijard ljudi in vsak izmed nas ima edinstveni genski zapis, podobno kot prstni odtis. Niti dve osebi, razen enojajčnih dvojčkov, nimata identičnega genskega zapisa, ki določa dedovanje lastnosti. Ljudje smo pogosto podobni svojim staršem ali starim staršem. Tako kot videz, se lahko dedujejo sposobnosti, bolezni in celo del osebnosti.

Vzroki za izgubo sluha

O genetiki smo se pogovarjali s specialistko otorinolaringologije doc. dr. Sabo Battelino, saj nas je zanimal odgovor na vprašanje, zakaj imata lahko sliščča starša gluhega otroka in zakaj se gluhim staršem lahko rodi sliščč otrok. Čeprav je danes v medicini že znano, da se gluhotata ali napredujočata izguba sluha lahko deduje, popolnega odgovora stroka še nima, saj je le 50 odstotkov okvar sluha genetskih, povzročata pa jih tudi vrsta zunanjih vplivov.

Gensko testiranje je pomembno, pojasnjuje doktorica Battelino, saj da novo znanje o bolezni, tudi na molekularnem nivoju. Po drugi strani lahko nehajo iskati ostale vzroke – napredujočata bolezni, multiplo skleroza, razne infekcije, degenerativne bolezni – in s tem lahko zaključijo diagnostični postopek. Pogosto zavrnejo tudi razne mite, ko ljudje pridejo z zgodbami, da je otrok padel in je zato gluha. Ob tem dodajata, da so imeli paciente, ki so dolga leta mislili, da so gluhi po cepljenju, pa se je izkazalo, da za to obstajata genetski razlog. Zato je pomembno, da se diagnostični postopek zaključita in se pacientu predstavi vzrok. Kajti če pozna vzrok za težavo, se z njo lažje spoprime, zdravniki pa lažje napovedo njen potek v prihodnosti in načine, kako pomagati. Pri otroku, ki slabo slišita in je njegov sluh na meji, starša pa ne vedo, ali bi vztrajali z uporabo slušnih aparatov, pri katerem zdravniki ugotovijo hudo gensko okvaro, staršem svetujejo, naj se odločijo za polžev vsadek, saj bo otrok v pol leta popolnoma gluha. In ravno v omenjenih primerih so jim v pomoč tovrstne raziskave.

Zdravniki pri gluhotata in napredujočata izgubi sluha poznajata že nekaj genov oziroma patoloških sprememb, ki imajata za posledico slabši sluh ali celo gluhotata. Za lažjo ponazoritev doktorica Battelino poenostavljeno razloži, da so ena prvih motenj, povezanih z izgubo sluha, konexinski oziroma proteini, ki si jih lahko predstavljajata kot kanalčke, predore in prehode med celicami, prek katerih si te izmenjujejata glukozo, kisik in druge življenjsko pomembne snovi. Če je v predoru motnja, je jasno, da snovi ne pridejata do celic, ki zaznajata zvok, zato celice slabše delujeta in na koncu celo odmrejo. Teh kanalov je veliko, in glede na to, koliko jih ima človek v ušesu in koliko genov je okvarjenih, pride do gluhotata. Sprva še lahko delujeta, nato pa se izrabijata in pride do napredujočata izgube sluha.

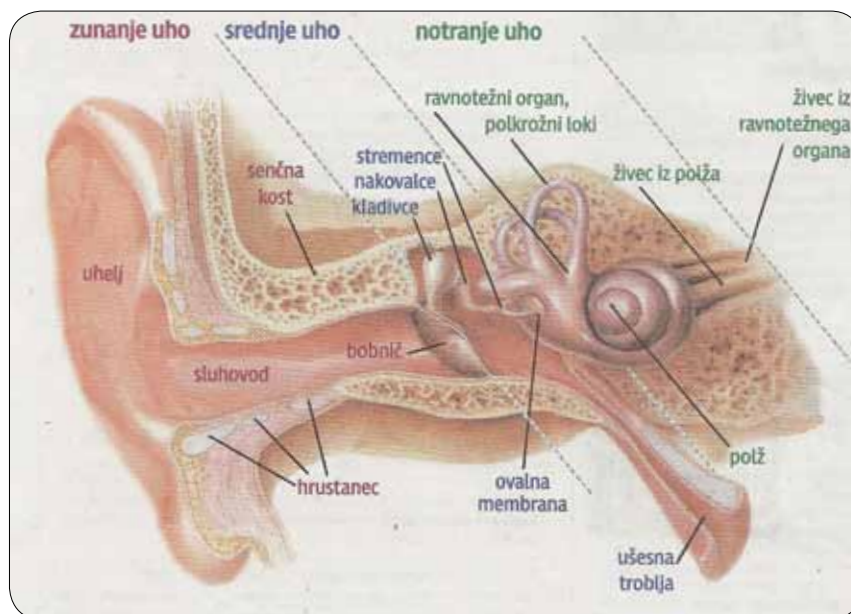
Gluhotata in napredujočata izguba sluha se lahko deduje, tako kot otroci po svojih starših dedujeta barvo oči,

las, skodranost, plešavost in jamice na obrazu. Gene posredujeta oba starša. Običajno v paru prevlada dominantni gen pred recesivnim genom. Če otrok dobi od enega starša recesivni gen, od drugega pa dominantnega, bo lastnost, za katero je ta gen, taka, kot jo določa dominantni gen. Če dobi dva recesivna gena, pa bo lastnost taka, kot jo določa recesivni gen. Doktorica Battelino pojasni, da imata lahko tudi starša, ki slišita, otroka, ki ne sliši. Oba imata lahko recesivni gen, najbolj raziskani koneksin 26, z najbolj pogosto delecijo (izgubo dela kromosoma ali gena) 35 – delecijo G. Če imata takšna starša otroka, ki je podedoval oba recesivna gena, je skoraj nujno, da bo napredovano slabše slišal ali pa se bo rodil gluhi. Imata pa tudi možnost za zdrave potomce, prenašalce recesivnih genov, ali otroke z obema recesivnima genoma in posledično skoraj povsem gotovo okvaro ali izgubo sluha.

Tudi dvema gluhima staršema se lahko rodi slišječ otrok. Doktorica Battelino pojasnjuje, da je samo do 50 odstotkov gluhotе genetske, povzročijo pa jo lahko tudi drugi vplivi, kot so: meningitis, okužba s citomegalovirusom, poškodba, zlatenica, hipoksija ... Tako obstaja veliko gluhih, ki so oglušeli po rojstvu in nimajo nikakršne genetske osnove za gluhoto ter imajo slišče otroke. Tudi pri otroku staršev, ki imata kombinacije recesivnih genov in sta oba gluha, ni nujno, da se bo omejenjena mutacija genoma ponovila.

Kako potekajo genetske preiskave, nam je pojasnila doktorica molekularne biologije in vodja genetskega laboratorija Pediatrične klinike Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana dr. Katarina Trebušak Podkrajšek. Vzorec za genetske preiskave je DNA, genetski material, ki se nahaja v vsaki naši celici. DNA izolirajo iz periferne krvi ali brisa ustne sluznice. Sestavljena je iz štirih črk in vsaka oseba ima točno določeno zaporedje teh štirih črk. V okviru preiskav iščejo spremembe, ki so se zgodile v tem zaporedju in so vzrok neke spremembe. Če zaporedje ni

Zgradba ušesa

tako, kot bi moralo biti, pride do razvoja neke bolezni. Pri delu, ki je zelo dolgotrajno, najprej pregleda zaporedja gena in določi spremembe, šele za tem pa lahko pove, ali ima oseba prisotno spremembo, ki je vzrok za gluhoto. Če je nima, ve, da je vzrok neke druge, kajti gluhotata je izjemno heterogena bolezen. V njen razvoj je vpletenih ogromno genov, v omenjenem genetskem laboratoriju pa analizirajo le dva, kjer se te spremembe najpogosteje nahajajo.

Družini veliko pomeni, če pozna vzrok gluhotе – da ne gre za infekcijo, temveč za genetiko, zato stanja ne more spremeniti. V smislu nadomeščanja okvarjenega proteina ni na voljo nikakršne terapije, zato zdravniki lahko le napovedo odstotek možnosti za pojav izgube sluha. Tudi če bi že v maternici ugotovili, da bo otrok gluhi, ne bi naredili nič. Imel bo sicer senzorno okvaro, vendar to ne bo imelo takih posledic, kot če bi se rodil s hudo telesno ali duševno okvaro.

Z genskimi raziskavami ne zmanjšujejo odstotka gluhih. Lahko pa po besedah ene od sogovornic vplivajo na zmanjšanje negenetskih vplivov – pazijo se okužb, skrbijo za boljše varstvo ob rojstvu, za manj hipoksičnih okvar ter manj antibiotikov,

ki lahko okvarijo sluh. Vendar bodo gluhi vedno obstajali, saj ne gre le za genske okvare, temveč tudi za napačne, ki se ob normalnem genomu (celoti dednih informacij v organizmu) razvijejo po rojstvu. Če vemo, da 25 odstotkov okvar spoznamo in nanje lahko vplivamo, jih še vedno ostane 25 odstotkov, povezanih z gluhoto, za katere ne vemo, zakaj so nastale in na katere ne moremo vplivati.

Doktorica Battelino dodaja, da raziskave prav tako niso usmerjene v sistemsko zmanjševanje te zaznavne okvare. Gluhi so močna skupina, ki ima razvit svoj znakovni jezik in kulturo. Pri tem jih podpirajo, kot zdravniki, kirurgi in avdiologi pa trdijo, da gre za zaznavno okvaro, na katero ne gledajo kot na posebno vrsto kulture. Prav tako svetujejo, naj se gluhoto premesti z vsemi sredstvi, ki so na razpolago – pri gluhih naj se vstavi polžev vsadek, naglušnim pa naj se ponudi slušni aparat. Zdravniki pa poznajo tudi cele družine in skupine, ki ne želijo nobenih raziskav, nobene rehabilitacije in nobene pomoči ter včasih z žalostjo spremljajo primere, kjer se starša odločita, da bo otrok gluhi, čeprav bi lahko hodil v običajno šolo in razvil običajni govorno-slušni jezik.

mag. Tina Grošelj

Carmen L. Oven, povezovalka prireditev, moderatorka in pisateljica

Pisana beseda ostane

Carmen je zagotovo ena tistih, ki s(m)o noro zaljubljeni tako v pisanje kot v branje. Pa ne le zato ker z zapisovanjem ustvarjamo nova življenja, niti zato ker z branjem pridobivamo izkušnje in bogatimo znanje, temveč preprosto zato ker se radi podajamo v svet domišljije, pa naj bo ta ustvarjalna (pisanje) ali poustvarjalna (branje). Svojo pot uspešno krmari med vodenjem radijske oddaje Razkošje v glavi, v kateri predstavlja posameznike z zanimivimi življenjskimi izkušnjami, literarnih večerov in ciklusov V KOŽI besede ter Novopisi na Wolfovi, učenjem nastopanja in pisanjem. Spomladi leta 2012 je izšel njen prvenec Sprehajalka Gospodovega psa, v katerem iz vsake popisane strani veje velika ljubezen do pomena in zvena besed, ta pa se skupaj s časom le še bolj razvija ter pogloblja.

Carmen L. Oven (foto: Zmagor Jereb)

Kot mi je znano, ti starši v otroštvu niso prebiralil pravljic in zgodbic, si jih pa poslušala. Na nek način so ti torej vendar odprli vrata v čarobni svet pripovedništva. Se ti zdi, da si prav zaradi tega tako močno začutila pisano besedo; ker si jo dobro poznala, le da skozi drug medij?

Vedno sem zavidala tistim, ki so rekli, da so hodili spat s pravljico. Sama te sreče nisem imela, je pa res, da je ati iz marsikatero traparije naredil zgodbico. Spomnim se, da smo imeli zelo veliko malih plošč, in najbolj sem bila srečna, ko sem se jih naučila sama dajati na gramofon, ker nisem bila več odvisna od nekoga drugega. Poslušala sem ogromno zgodbic, ne morem pa reči, katere. Vem le, da sem jih. Morda pisano besedo tako čutim, ker sem zelo zgodaj začela

brati. Tudi po desetkrat na dan sem šla čez tiste debele knjigice, v katerih je bilo le nekaj besed, in vedno mi je bilo žal, da jih je tako malo. Moja prva prebrana knjiga, ki sem jo verjetno prebrala petnajstkrat, je bila Ptiček brez kljunčka (Anton Ingolič, Pisanica, 1995; op. av.). To pa zato ker sem bila v drugem razredu tri dni v bolnišnici, čeprav se mi je zdela cela večnost, in bila sem osamljena, saj so bili ostali otroci večji, obiskov pa takrat še niso dovolili vsak dan. In v tistem trenutku je bila ta knjiga moja edina prijateljica. Ko zdaj pomislim za nazaj, se mi zdi, da je bil to ključni trenutek, v katerem sem začutila, da me knjiga lahko potolaži in je lahko moja prijateljica.

Kaj pa je tisto, kar te najbolj pritegne, morda možnost različnih interpretacij?

Predvsem to, da imaš čas ustvariti si svojo predstavo. Sama sem zelo notranje vizualna, kar pomeni, da veliko raje berem knjigo, kot gledam film, ker mi film vsiljuje vizijo, medtem ko mi knjiga ponuja možnost, da ustvarim svoj svet. Daje možnost daljše refleksije, ker knjigo lahko zaprem, a mi prizor ne bo nikamor ušel. Zadnjič je nekdo v nekem filmu rekel: 'Knjiga je super, ker

je najboljši prijatelj, saj je tiho, tudi takrat ko potrebuješ tišino.'

Glede na to, da imaš dobro leto starega sinčka, mu bereš, mu želiš odpreti vrata v ta bogati svet črk?

Za branje še nima dovolj koncentracije, saj knjigico odpreva, preberem mu tri, štiri stavke, potem pa bi jo on začel trgati. Mu pa pripovedujem in pri tem ima malo več pozornosti. Všeč mi je, saj se mi zdi, da me vsak teden poslušajo malo dlje. Še bolj pa deluje petje. Petje je zelo sorodno pripovedovanju, in če ti ne pripovedujejo, ti pa pojejo, so morda naredili še več. Ko sem učila balet in kadar so bile punčke, bil je tudi en fant, nemirne, sem vajo odpela, in v sekundi je bil mir. Petje deluje zelo terapevtsko, tudi pripovedovanje. Register pripovedovanja je precej drugačen od branja, saj so toni drugi, barva je drugačna, tudi melodija, ritem, višina. Vse to je pri pripovedovanju lahko veliko bolj dinamično in čutno kot pri branju.

Je zato še toliko bolj pomembno, da osebe z okvaro sluha berejo?

Absolutno je pomembno, kajti če bereš, se v možganih odvija nekaj procesov hkrati. Vidno moraš prebrati in možgani morajo ugotoviti, kaj si prebral, potem pa takoj najdejo predstavo za to. Zato je branje razvijanje domišljije, notranje slike, nekaj, kar ti v življenju marsikdaj ponudi odgovor. Vse, kar prebereš, se vtisne v spomin, kar pomeni, da če prebereš nekaj dobrega in boš v življenju nekoč to potreboval, se zna zgoditi, pa čeprav ne veš, da bo v ključnem trenutku to prišlo. Menda imamo nekje v možganih spravljene vse informacije, ki smo jih nekoč že slišali. Nikoli ne veš, kdaj boš nekaj potreboval, a zgodilo se bo, da bo nekaj to informacijo priklicalo. Vsaj po mojih izkušnjah je tako. Poleg tega pa, mar ni nekaj najlepšega brati in pri tem ustvarjati svoj domišljjski svet? To ni od nikogar odvisno. Z branjem pa dobiš tudi napotke za življenje. Tuja izkušnja, ki

jo prebereš, je precej drugačna, kot če jo slišiš, kajti pri branju imaš čas, da razmisliš. Če pa ti nekdo pripoveduje, ti lahko vse skupaj zelo hitro uide.

Knjige nas tudi učijo, ima zato pisana beseda večjo težo? Ker ostane?

Ne bi rekla, da ima večjo težo. Včasih bolj slišiš govorno kot pisano, to je dejstvo, odvisno od tega, kakšen človek si. Ampak, kot si rekla, pisana beseda ostane in lahko se kadarkoli vrneš nazaj. Govorjena pa, če je nisi posnel, je ne boš nikoli več slišal na isti način. Ker že drugič, ko ti bo nekdo povedal isto, ne bo več isto. V knjigi lahko en stavek prebereš tisočkrat, lahko vsakič drugače, a tam je, in ti se k njemu lahko vrneš in ga bereš kot čisto novega.

Tvoja poklicna pot je prežeta s knjigami, si pa tudi promotorka branja slovenskih avtorjev. Se ti zdi krivično, da so prevodi veliko bolj cenjeni?

To je zato ker gre običajno za prevode uspešnic, ki se dobro prodajajo. Gre torej za ekonomski razlog. Proti prevodom nimam absolutno nič, ker ko je prevod dober, je to v resnici slovensko delo. Kakovostno delo v slovenskem jeziku. Nič ni narobe s tem, da je avtor tuj, če le prevajalec pozna jezik in če je prevod dober. Prevod pa je dober, ko je beseda živa, ko jezik deluje, in to je takrat, ko ti nekaj pomeni. Pogosto se zgodi, da nekaj prebereš v izvorniku in se ti zdi v redu, potem pa to isto prebereš v prevodu, pa se ti zdi še boljše. Ker materni jezik, slovenščino, čutimo drugače. In četudi gremo v Anglijo in imamo tam stik z angleškim jezikom, smo se učili govoriti v slovenščini, zato imamo popolnoma drugačen način spoznavanja, obvladovanja in čutenja jezika. Nič nimam proti, da je veliko prevodov, mi je pa žal, in proti temu ves čas glasno vpijem, da je veliko slabih prevodov. To pa je problem, ker gre za polizdelke. Založbam se mudí, ne dajo za lektorje, in potem je prevajalec hkrati še urednik, lek-

Feri Lainšček, Ciril Zlobec, Carmen L. Oven

tor in še kaj. Ne moreš prevajati in za sabo še lektorirati, oziroma lahko, a le če imaš časovno distanco, kar pa, kolikor uspeš presoditi sama, ni pogosta praksa.

Kaj bi priporočila v branje tistim, ki branja niso večji, in kaj tistim, ki jim je branje del vsakdanje prakse?

Imam nečaka, ki ne mara brati, ker je zapriseženi glasbenik in nikoli ni želel brati, a v nekem trenutku sem se odločila, da ga naročim na revijo National Geographic Junior. In to je bil zadetek v polno. Knjig ni želel brati, bral pa je kakovostno revijo, kar je v redu. Torej, tisti, ki ne berejo, pa bi bilo fino, če bi, naj izberejo kakovostni revialni tisk, kot so National Geographic, Gea in drugi. Naj poskusijo najti in ozavešiti neke svoje fantazijske svetove, imamo jih vsi. Ne vidim razloga, zakaj mlajši ne bi brali prevodov Georga R. R. Martina, ki jih dela Pižama, saj so fantastični. Prevodi mladinske književnosti so lahko zelo dobri, tudi Zlati zob Tadeja Goloba (Mladinska knjiga, 2011; op. av.) je dober, tako za mlade kot za starejše, saj gre za zgodbe, ki so lahko berljive, a imajo veliko težo, in od takšnega branja nekaj imaš. Zelo lahkotno branje so tudi zgodbe v knjigi *Moje odvetniško življenje* Petra Čeferina (Cankarjeva založba, 2012; op. av.). Ustre-

zale bodo prav tistim, ki ne marajo branja, ker so zgodbe kratke, nazorne in jezik preprost. Za tiste, ki pa veliko berejo, lahko začnem naštevati, a potem do jutri ne bova končali.

Za svoj roman *Sprehajalka Gospodovega psa* (Mladinska knjiga, 2012; op. av.) si potrebovala kar nekaj časa. Je bil to izraz tistega strahospoštovanja do vseh že prebranih knjig in tudi do njihovih avtorjev?

Res je malce trajalo, predvsem zato ker sem se primerjala z mojstri besede, s katerimi delam, in si rekla, da nimam možnosti. Potem pa sem se nehala primerjati in začela pisati ter ga napisala v letu in pol, ob vsem drugem, kar počnem. Ko sem se opogumila, je steklo, in danes sem izjemno ponosna in zadovoljna. Eden od načinov za stik z besedo je tudi pisanje. Poznam ljudi, ki preprosto ne berejo veliko, ker branja ne marajo, radi pa pišejo. Je pa res, da več ko bereš, lažje pišeš, ker je spomin vedno bolj poln, in, kot sem že rekla, se mi zdi, da ko pišeš, zadeve prihajajo 'od zadaj'. Imaš večji nabor, več idej, močnejši besedni zaklad. Včasih se sprašujem, od kod dobro poznam slovnico. Najbrž iz knjig, saj se je, razen v šoli, nisem nikoli učila. Torej, branje je zakon!

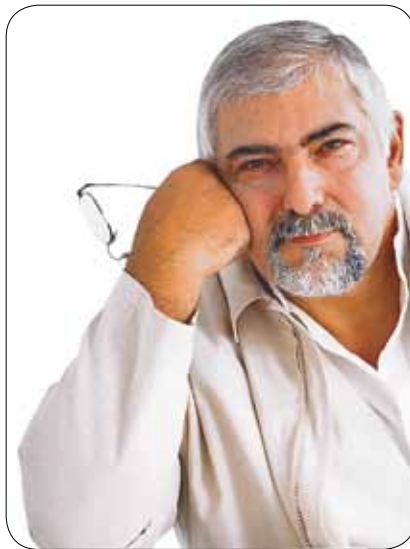
Nina Novak

Jorge Bucay

PSIHOTERAPEVT Z ZGODBAMI

*Simpatični Argentinec Jorge Bucay, eden najbolj priljubljenih (in branih) psihoterapevtov, je Slovenijo obiskal lansko pomlad in z nastopom navdušil ljubitelje svojih dveh knjig *Ti povem zgodbo?* in *Ljubiti z odprtimi očmi*. Danes je pisatelj in predavatelj, a se je, preden je postal psihoterapevt, spogledoval in preizkusil v marsičem. Bil je voznik taksija, zavalnovalni agent, klovn, igralec, trgovski potnik, vodja kadrovske službe, lastnik trgovine s športno opremo ... Njegova očarljivost pa se vendarle skriva prav v nepresahljivem pripovedovanju zgodb, s katerimi ljudem pomaga reševati težave, ki jih pestijo.*

Tisto, kar že stoletja povezuje ljudi iz generacije v generacijo, je prav gotovo pripovedovanje in branje pravljic ter zgodb. Te imajo simbolični jezik, prek katerega lahko svoja notranja občutja projiciramo na junake in s tem umu omogočimo, da težavo vidi z novega vidika. Ko problem ugledamo z drugega zornega kota, tudi rešitev ni več daleč. Že avstrijski nevrolog in psiholog Sigmund Freud je dejal, da so bile besede 'sprva čarovnija in beseda je še danes ohranila veliko svoje stare čarovne moči'. 'Z besedami lahko človek svojega bližnjega osreči ali ga požene v obup, z besedami učitelj prenaša svoje znanje na učenca, z besedami govornik pritegne zbor poslušalcev in usmerja njihove

Jorge Bucay (arhiv Mladinske knjige)

sodbe ter odločitve. Besede izzivajo afekte in so splošno znano sredstvo za naše medsebojno vplivanje.' Dandanes se vse več zdravnikov in medicinskega osebja, a tudi psihologov, psihiatrov in psihoterapevtov zaveda, da ima pripovedovanje in poslušanje zgodb zdravilno moč.

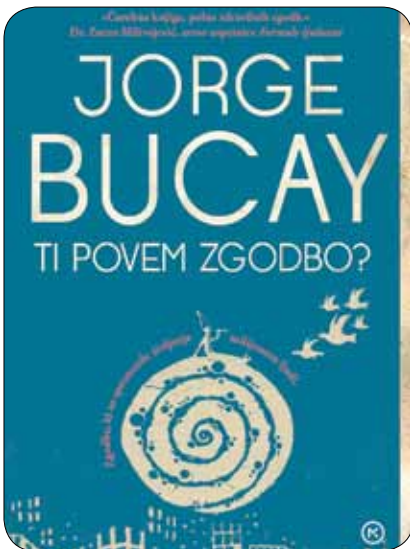
Nič drugače ni z Jorgeom Bucayjem, čigar pomemben del otroštva kot tudi vsi pomembni življenjski trenutki so povezani z njegovimi ediniimi igračami, ki so ga spremljale pri odraščanju, s knjigami in zgodbami. Prihaja iz revne družine, ki je marsikakšno težavo, ki ji je prišla na pot, rešila prav z zgodbo. Eden njegovih dedkov je bil Jud, drugi Arabec, zato je nenehno poslušal judovske in sirske pripovedi, eden mu je bral iz Korana, drugi Hafisa. Ne gre se torej čuditi, da so postale njegove prijateljice, ki mu marsikdaj pokažejo pravo pot. 'Knjige so mi kot bralcu najboljše prijateljice. Povsod gredo z menoj – podpirajo me, razumejo in mi pokažejo resnico,' poudarja Jorge in dodaja, da 'vsaka knjiga res ni dobra, je pa vsaka lahko dobra prijateljica'.

Po letih individualnega terapevtskega dela si je zaželel, da bi nagovoril

širši krog ljudi in z njimi delil svoje znanje. V knjižnici se je dogovoril za tečaj psihologije v vsakdanjem življenju in kmalu ugotovil, da bi temo, o kateri pripoveduje, lahko obogatil s kakšno zgodbo. Odzivi so mu potrdili, da je zamisel dobra, zato je z njimi zaključil vsako predavanje. Ščasoma so jih tečajniki začeli dobesedno zahtevati, kar mu je dalo vedeti, da ima v rokah nekaj, česar drugi nimajo. Kmalu jih je prenesel tudi v individualno delo s pacienti, rezultati te prakse pa so bili zelo dobri. Psihoanaliza se mu je namreč od nekdaj zdela (pre)hladna, zato je pacientom kazal tudi svoje občutke in jim delil toplino. Nekega dne je prejel klic psihiatrinje, ki mu je pojasnila, da se to, kar počne, imenuje gestalt terapija. Bil je dovolj, da se je zakopal v knjige in ugotovil, da dejansko počne nekaj podobnega, kar je v njegovo delo vneslo dodatni red. A najpomembneje je bilo, da pacientom njegove zgodbe pomagajo. Poudarja, da ni ne zdravilec ne zdravnik ne psihoterapevt, temveč 'poklicni pomagač'. 'Poklicni zato, ker sem to študiral, pomagač zato, ker nekemu pomagam, da se pozdravi. Človek se na področju psihe lahko pozdravi le sam. Pacientu lahko le pokažem, kako naj si pomaga.' In pot jim kaže prav z zgodbami, pri čemer je zanimivo, da so jih z leti začeli pripovedovati vsi gestalt terapevti. Znano je namreč, da se zgodbe bolj zasidrajo v človekov um in mu s svojim naukom predajo sporočilo, za katerega bi z običajnimi besedami in razlagami potrebovali veliko več časa in energije.

Pisati je začel že pri enajstih letih, vendar so ga šele pacienti prepogovorili, naj zgodbe, ki jih uporablja na terapijah, zbere, zapiše in izda v obliki knjige. Danes ima za seboj že dvajset izdanih knjig, v katerih je skoraj petsto njegovih zgodb. Ostale zgodbe prihajajo z vseh celin, mnoge pa je priredil in jim dodal svoje spomine.

Obilo zgodb se nahaja tudi v knjigi *Ti povem zgodbo?* (Mladinska knjiga, 2011), ki brez moraliziranja v bralcu skuša pustiti sledi novih spo-

Ti povem zgodbo?
(arhiv Mladinske knjige)

znanj. Demian obiskuje psihoterapevta Jorgeja, ki bi ga težko uvrstili med običajne terapevte, saj nosi kavbojke, superge in športne majice kričečih barv, prostor, kjer sprejema svoje paciente, pa je domač, neurejen, razmetan, topel in poln barv. Ugajajo mu pravljice, prilike, zgodbe, aforizmi in prisposodbe, saj verjame, da lahko stvari spoznamo, ne da bi jih neposredno izkusili, le s pomočjo jasne simbolične predstave. Jorge Demianu z zgodbami pomaga poiskati odgovore na vprašanja o vsakdanjih težavah, s katerimi se srečujemo skorajda vsi, ter do samospoznanja. Te zgodbe so bile 'napisane, da bi označile kraj ali pot, toda iskanje skritega diamanta v njih je naloga vsakega posameznika'.

Še univerzalnejše teme, ljubezni, pa se je dotaknil v romanu Ljubiti z odprtimi očmi (Mladinska knjiga, 2012), ki predstavlja nekakšen vodnik po ljubezenskih odnosih, vendar zgodbo gradi skozi oči Roberta, ki se zaradi napake strežnika zaplete v dopisovanje dveh psihoterapevtov, ki si izmenjujeta misli o ljubezni in partnerskih odnosih. Ker je naveličan vsakdanje rutine in ima težave v ljubezenski zvezi, spremljamo njegovo osebno rast, ki jo v njem sproži dopisovanje. Knjiga ima zabaven zaplet, predvsem pa marsikomu lahko razjasni, kaj ljubezen

sploh je. 'Ljubiti nekoga pomeni, da mu želiš dobro. Da ti je njegova dobrobit enako pomembna kot lastna. Nekoga zelo ljubiti, pomeni, da mu želiš zelo veliko dobrobiti,' meni Jorge in poudarja, da ljubezen ni sebična. 'Če nas nekdo ljubi, mu ni vseeno, kaj mislimo, čutimo, česa se bojimo in kaj nas radosti. Ljubiti pomeni biti srečen zaradi obstoja ljubljenega. Patetično? Ampak, tako je.'

Z zgodbami, ki se skrivajo v njegovih knjigah, lahko rešimo marsikakšno težavo in osebnostno zrastemo, medtem ko se preprosto zabavamo in uživamo v branju, kot se ob pisanju zabava sam. Piše malo zase in malo za druge, predvsem pa v življenja ljudi vnaša srečo z zgodbami, spreminja njihove vedenjske vzorce ter jim odpira vrata, ki vodijo po novih poteh. Sam namreč ne verjame, da je 'sreča nekaj, v kar je treba verjeti, ampak je nekaj, kar je treba odkriti'. 'Če verjameš ali ne, je sreča nekaj, kar je mogoče doživeti. Ni nekaj, kar prihaja od zunaj,

Ljubiti z zaprtimi očmi
(arhiv Mladinske knjige)

temveč nekaj, kar je znotraj tebe. Moraš jo poiskati, si jo ustvariti, se zanjo boriti. Od tebe je odvisno, ali boš srečen.'

Čas je torej, da poiščemo in odkrijemo srečo, tudi s knjigami.

Nina Novak

Odbor naglušnih Slovenije pri ZDGNS
Drenikova 24, 1000 Ljubljana

CENTER MOŽNOSTI

tehnično-informacijska pisarna za osebe z okvaro sluha

Pri nas lahko preizkusite različne tehnične pripomočke za gluhe in naglušne.

Za dodatne informacije in pomoč smo vam na voljo v pisarni Centra možnosti ali po telefonu.

Center možnosti je odprt vsak dan, obisk pa morate predhodno najaviti.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
Center možnosti – tehnično-informacijska pisarna
Odbor naglušnih naglusni@zveza-gns.si

Drenikova 24 (vhod z Aljaževe), 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 505 80 46 ali (01) 51 41 122
Faks: (01) 500 15 22

Brezplačno vam nudimo:

- preizkus tehničnih pripomočkov in svetovanje,
- informacije o pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja,
- pravno svetovanje s področja zdravstva in invalidsko-pokojninskega zavarovanja.

Komunikacija z gluhi in naglušnimi

Analiza predavanj z naslovom Komunikacija z gluhi in naglušnimi v organizaciji društva Auris iz Kranja nam je dala uvid, da je pristop društva pravi in navdihujoč.

Predavanja o težavah, ki jih imamo osebe z okvaro sluha, smo v smislu ozaveščanja javnosti ponudili posameznim ustanovam, ki so pomembne za življenje vsakega posameznika. Sprva za pobudo ni bilo pravega zanimanja, zato smo ubrali konkretniji pristop in prvo predavanje kot izobraževanje, na katerem so udeleženci prejeli potrdilo o sodelovanju, organizirali v društvu.

V drugi polovici lanskega leta smo organizirali tri predavanja za različne udeležence, stopnjo zahtevnosti pa prilagodili poslušalcem, odvisno od tega, kje je predavanje potekalo. Med okoli 110 udeleženci je bilo opazno več žensk, približno polovica udeležencev je bila stara od 20 do 25 let, ostali pa več kot 30 let. Večina je imela končano V. stopnjo izobrazbe, polovica pa je bila študentov.

Poleg ozaveščanja javnosti o težavah, ki jih imajo tako gluhi kot naglušni, nas je zanimalo, kaj udeleženci menijo o predavanjih. Zato smo jim ob koncu razdelili vprašalnike, na katere je odgovorilo 86 udeležencev. V njih je bilo zastavljenih več vprašanj, na katera so odgovarjali z oceno od 1 (skromno) do 5 (odlično) ali opisno.

Povprašali smo jih o kakovosti predavanja – kar 92 odstotkov ga je ocenilo kot odlično, 8 odstotkov pa kot prav dobro. 96 odstotkov udeležencev je zanimivost in koristnost

tematike ter učinkovitost predstavitve ocenilo kot odlično, ostali pa so ji dali prav dobro in dobro oceno.

Kot zelo dobre so ocenili tudi prostorske in tehnične pogoje. Nanje nismo mogli vplivati, saj smo v večini primerov gostovali. Prav tako je bila zelo dobro ocenjena časovna izvedba predavanj. Ker je bila tematika zelo obsežna, so se vedno pojavila nova vprašanja, zato nas je na vsakem predavanju preganjal čas. Vsi udeleženci pa so potrdili, da bi nas priporočili kolegom.

Povprašali smo jih tudi, če jim pridobljene informacije koristijo pri njihovem zdajšnjem in prihodnjem delu. 96 odstotkov je na vprašanje odgovorilo pritrnilno, 91 odstotkov je dobilo dodatna znanja, 90 odstotkov odgovore na vprašanja, ki so si jih zastavljali, pri 93 odstotkih bodo znanja kakovostno vplivala na njihovo prihodnje delo in razmišljanje, 83 odstotkov pa je dobilo možnost izmenjave stikov.

Na vprašanje, katere so prednosti predavanja, so udeleženci odgovorili, da predvsem v pozitivnem načinu predstavitve naglušnosti in gluhoti na osnovi lastnih izkušenj. Všeč jim je bila tudi dinamika predstavitve in igre, ki so ponazarjale težave oseb z okvaro sluha. Študenti, ki so imeli predavanje v predavalnici, so izpostavili težavo s komunikacijo na daljavo – sporazumevanje je takrat potekalo prek tolmača, vendar v vlogi govornega prevajalca.

Najzanimivejše so se jim zdele teme, ki so se nanašale na delovanje gluhih in naglušnih v okolju, na občutja ob soočanju in spoznavanju, kaj pomeni izgubljati sluh, na načine sporazumevanja, rešitve ter znakovni jezik.

Med najpomembnejšimi novostmi, s katerimi so se seznanili na srečanju, so najpogosteje omenili način zaznavanja slišnih informacij in težave pri komunikaciji, pomen naglušnosti in slušnih pripomočkov, odnos do gluhih in naglušnih ter priporočljivo vedenje in ravnanje ob srečanju z osebo z okvaro sluha.

Na vprašanje, ali smo med predavanjem pozabili katero izmed tem, ni odgovoril skoraj nihče, zato predvidevam, da smo zajeli obširno tematiko in jo ustrezno podali.

Predlogi, o katerih smo povprašali udeležence, so se nanašali predvsem na nadaljevanje predavanj, posamezniki so pokazali zanimanje za učenje znakovnega jezika, predlagali pa so tudi več delavnic v zvezi s komuniciranjem z osebami z okvaro sluha.

Kot predavateljica in opazovalka udeležencev lahko povzamem, da so srečanja za vse predstavljala izjemno doživetje. Tako za udeležence, ki so se na povedano odzvali pozitivno in z veliko mero empatije, kot zame, saj sem se prvič srečala s tako množičnim občinstvom. Nad sodelovanjem na predavanjih je bila navdušena tudi spremljevalna ekipa, ki je na Jesenicah jasno pokazala, kako je biti izoliran v svetu.

Zanimivo je bilo predavati šestdesetim študentom, pravi izziv pa jih je bilo ob koncu študijskega dne pritegniti k poslušanju. Njihova pozornost je bila z dinamičnim vključevanjem v predavanje na visoki ravni, kar se je kazalo s sodelovanjem in razmišljanjem ob zastavljenih vprašanjih. Omenjeno predavanje je bilo eno napornejših, saj je zahtevalo maksimalno zbranost v daljšem časovnem obdobju brez vmesnih prekinitev.

Analiza vprašalnikov kaže, da so ljudje slabo seznanjeni s perečo problematiko izgube sluha in nekateri težko ločijo med pojmom gluhoti in naglušnosti. V anketah so se pojavili izrazi, kot so gluhonemost, abeceda za gluhe, kretalni jezik, izobrazba iz kretanja in komuniciranje z rokami. Omenjeni izrazi so nas presenetili, saj jih nikoli ne uporabljamo.

Naj navedem nekaj misli, ki so jih posamezniki zapisali v vprašalnike:

'Dobra predstavitev problema naglušnosti iz prve roke.'

'Zanimivo je bilo vse. Predvsem predstavitev življenja in delovanja naglušnega/gluhega.'

'Zanimiva je bila tema naročanja na pregled.'

'Z omenjeno problematiko seznanite čim večji krog ljudi.'

'Da začneš razmišljati, kako ukrepati, če pristaneš v tej situaciji.'

'Srečanje je vodila oseba, ki ima sama izkušnje v tem.'

'Najbolj so bili zanimivi znaki naglušnosti.'

'Zelo prijetna, praktična ter duhovita predstavitev.'

'Treba se je pogovarjati z ljudmi in biti strpen do drugačnih in njihovih potreb.'

Za konec še zapisa, ki posamezniku, kateri se sooča s težavami v slišnem okolju, da novo moč za udeleževanje:

'Všeč mi je bilo, da je predavateljica kljub svoji gluhoti/naglušnosti tako samozavestna in svoje zgodbe pripravljena deliti z drugimi.'

'Ste na pravi poti, da čim več ljudem predstavite, katere težave se pojavljajo v komunikaciji med uradniki in gluhi/naglušnimi.'

Darja Pajk

Redno mesečno predavanje – predstavitev Spletne TV

Na tokratno predavanje smo povabili novinarja Spletne televizije Srečka Dolanca. Predstavil nam je delovanje omejenih televizij na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Srečanja se je udeležilo veliko članov našega društva, ki so Srečku z zanimanjem prisluhnili.

Spletna televizija na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije deluje od januarja 2007. Njen program ustvarjajo predvsem gluhe osebe s ciljem gluhih in naglušnim omogočiti boljšo vključenost v družbo in obveščanje o različnih dogodkih v znakovnem jeziku ter s podnapisi.

Izvedeli smo, da na leto pripravijo in objavijo okrog štiri-sto novic, zanimivosti ter prispevkov s področja kulture in

Spletna TV deluje od leta 2007

športa. Ekipa Spletne televizije se rada pridruži dogodkom po Sloveniji, ki so povezani z osebami z okvaro sluha, jih posname in objavi.

Na spletni strani Zveze, kjer se nahaja tudi Spletna televizija, je gluhih in naglušnim uporabnikom na volja paleta zavahkov z vsebinami, kot so slovarji za učenje oziroma obnavljanje besed v slovenskem znakovnem jeziku, seznam tolmačev slovenskega znakovnega jezika iz vse Slovenije in tehnični pripomočki. Pri komunikaciji z javnimi uradi gluhih in naglušnim pomagajo zaposleni v klicnem centru, med zavahki pa se nahajajo tudi zakonodaja in projekti Evropske unije, zavahhek WAP SOS 112 za klic v sili pa obiskovalcem spletne strani omogoča povezavo s Centrom za obveščanje v sili.

S predstavitvijo smo bili zelo zadovoljni. Srečku se zahvaljujemo za zanimivo predavanje in prijetno druženje.

Mirsada Ibradžić

Predstavitev gluhotе in naglušnosti

V zavodu Racio Social so me prosili, naj v invalidskem podjetju DOBROVITA PLUS strokovnim delavcem in sodelavcem, ki delajo z osebami z okvaro sluha, predstavim gluhotо in naglušnost. Omenjeni zavod je koncesionar Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve za zaposlitveno rehabilitacijo ter zaposlovanje gluhih in naglušnih.

Udeleženci predavanja

V podjetju DOBROVITA PLUS so se v preteklosti odločili zaposliti lepo število gluhih in naglušnih sodelavcev, skozi njihov karierni razvoj pa ugotovili, da bi bilo dobro pridobiti dodatna specifična zna-

nja za delo z njimi. Tako bodo lažje sodelovali in se z več znanja odločali za zaposlovanje novih sodelavcev z okvaro sluha.

Povabila sem se razveselila, saj le redke delovne organizacije želijo izvedeti kaj o težavah, s katerimi se srečujejo njihovi gluhi in naglušni sodelavci. Predstavila sem vzroke za nastanek gluhotе in naglušnosti, značilnosti oseb, ki so gluhe od rojstva, in tistih, ki so sluh izgubile kasneje, komunikacijo z gluhihimi, vlogo tolmača in posredovanje informacij z njegovo pomočjo. Naučili smo se tudi nekaj osnovnih kretenj. Udeleženci so postavili številna vprašanja, na katera sem z veseljem odgovorila.

To je bila čudovita izkušnja zame. Prav spodbudno je, da delodajalce zanimajo pristopi h gluhih in naglušnim sodelavcem ter se v družbi vedno bolj zavedamo, kako pomembni so medsebojni odnosi v delovnem okolju.

Zlata Crljenko

Delavnica ročnih del na Jesenicah

Delavnice in izvajanje programa samopomoči v podružnicah Jesenice in Tržič ter v Kranju potekajo že nekaj let. Lani pa je članica društva Dafinka Arsova predlagala, da bi se ženske iz skupine za samopomoč srečevale na delavnici ročnih del na Jesenicah, začele pa smo se srečevati tako na Jesenicah kot v Kranju. Čeprav moški niso bili nezaželeni, za ročna dela niso pokazali pravega zanimanja.

Dafinka se je v društvu Auris prek javnih del zaposlila avgusta lani. Z delom, motivacijo, prijaznostjo in

Dafinka ljubi kvačkanje

prisrčnostjo je pomagala mnogim gluhih in naglušnim, da so v življenju našli nov zagon in dobili občutek, da niso sami, kadar potrebujejo pomoč. Na podružnici Jesenice pa je z delom in pomočjo navdušila še ostale člane.

Dafinka je sonček naše podružnice. Ker je prava mojstrica v kvačkanju, smo želeli predstaviti njen hobi, s katerim je 'zastrepila' številne članice. Na delavnicah ročnih del so nastali čudoviti izdelki, kar dokazujejo fotografije. Uporabili smo jih za poslovna darila. Pred božičnimi in novoletnimi prazniki smo na delavnici izdelali kvačkane smrečice, ki smo jih uporabili za čestitke, in so bile res nekaj posebnega.

Različne delavnice, ki se izvajajo v društvu Auris, so za gluhe in naglušne zelo dobrodejne, saj na njih ustvarjajo, se družijo, izmenjujejo izkušnje, potožijo o svojih težavah ter si med seboj pomagajo. Dafinka pa je našla priložnost, da svoje znanje prenaša na udeležence.

Martina Košir

Dobra iznajdba

Gluhota je nevidna invalidnost, pogosto neznan sliščemu sogovorniku. V svetu gluhih obstaja mnogo zgodb, ki pripovedujejo o tem, kaj se nam lahko zgodi, ko želimo urediti za slišče povsem preprosto stvar. Opisal vam bom, kaj se mi je zgodilo, ko se mi je pokvaril avto.

Enajstletnemu vozilu je v zimskem času odpovedalo nekaj, povezano z elektroniko. Dva tedna sem potreboval, da sem v bližini, kjer živim, našel avtoelektrikarja. Ker je avto star, so Tržič, Bistrica in Jesenice predaleč, da bi tvegali vožnjo do tja, saj bi se lahko na poti pokvaril in bi potreboval avtovleko, ki si je ne morem privoščiti. Na srečo sem našel mojstra v bližini, oddaljenega le dva kilometra.

V času, ko je avto stal v garaži, se je na njem nabralo precej prahu, izpraznil pa se je tudi akumulator. Z mojstrom sem bil že dogovorjen, da mu ga pripeljem, a je moral priti pome. Ker pa je s seboj pozabil prinesiti kable za vžig in se nisva razumela, sem odšel po svinčnik in papir, da bi lahko komunicirala. Ko sem se vrnil, me je mojster že prehitel in na prašno streho avtomobila s prstom napisal, kar je želel povedati. Ko sva avto usposobila, sva se odpeljala v njegovo delavnico, kjer je s prstom znova napisal, kaj je treba popraviti in kdaj lahko pridem po vozilo. Dogovorila sva se prav vse in presenečen sem bil nad izvirnim načinom najine komunikacije. 'Kripa' je bila kmalu popravljena in 'skopana'.

Ker se stari avtomobili hitro pokvarijo, sem mojstra kmalu spet obiskal. Tudi tokrat je iskal prah na avtomobilu, da bi mi pojasnil, kaj bo popravil in kdaj lahko pridem po vozilo. Ker pa je bil avto čist, je moral po svinčnik in papir.

Dragi gluhi prijatelji. Menim, da je včasih dobro imeti neopran avto, saj se tako lažje sporazumemo z mehanikom.

Franci Mulej

**OB VISOKEM JUBILEJU,
60-LETNICI KOŠARKARSKE
SEKCIJE KOMET,
DRUŠTVO GLUHIH
IN NAGLUŠNIH LJUBLJANA**

RAZPISUJE

NATEČAJ

**za najboljšo fotografijo gluhih
2013:**

- 1. kategorija: gluhi in šport,**
- 2. kategorija: narava.**

**Na natečaj se lahko z največ petimi
fotografijami prijavijo gluhe in na-
glušne osebe.**

Rok oddaje prijav je 15. junij 2013.

Fotografija mora biti opremljena:

- z imenom in priimkom avtorja,
- z naslovom in kategorijo, v katero se jo prijavlja,
- z datumom nastanka,
- s tehničnimi podatki (analogna fotografija: tip filma, čas osvetlitve, zaslonka; digitalna fotografija: resolucija 3072 x 2304 točk, 600 DPI, velikost vsaj 900 kB).

**Dvajset najboljših fotografij bomo
septembra razstavili v invalidski in-
formacijski pisarni na Mačkovi ulici
v Ljubljani.**

Izbrana fotografija iz vsake kategorije bo nagrajena s praktično nagrado.

Fotografije bo ocenjevala žirija, v kateri bo tudi poklicni fotograf.

Društvo DGN Ljubljana

DELO DNEVNEGA CENTRA

V prostorih društva smo se vse preteklo leto srečevali z udeleženci dnevnega centra in se družili ob različnih priložnostih. Pri druženju je bil vedno poudarek na obveščanju, izobraževanju, osvajanju novih veščin in komunikaciji. Veliko smo tudi brali ter se izobraževali o uporabi računalnika in prenosnega telefona. Udeleženci so potrebovali kar nekaj časa, da so spoznali drugačno socialno okolje in bili pripravljene sprejeti pomoč. Po daljšem druženju je opaziti veliko spremembo v njihovem pozitivnem načinu razmišljanja.

Veliko časa in pozornosti smo posvetili razgibavanju telesa, dobremu počutju ter raznim miselnim in spominskim igram. Gledali smo tudi prispevke Spletne televizije Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije v znakovnem jeziku. November in december sta bila še posebej naporna, saj smo izvedli veliko aktivnosti. Organizirali smo ustvarjalne delavnice, bralne urice in tečaj kuhanja. Izdelovali smo tudi adventne venčke, božične voščilnice in dišavna mila. Iz barvnega papirja smo izdelali dvesto ličnih voščilnic in sto dišavnih mil, ki smo jih kot božično darilo podarili članom našega društva, vsem društvom gluhih in naglušnih ter Zvezi.

Udeleženci dnevnega centra smo se ob koncu leta družili na kosilu v turški restavraciji, kjer smo spoznavali tipične turške jedi. Ob tej priložnosti smo se oblekli v tradicionalna turška oblačila, ki so nam jih posodili, ter se v njih fotografirali. Uživali smo ob raznoliki in zelo okusni hrani ter v dobri družbi.

Tudi konec leta v dnevnem centru ni manjkalo aktivnosti in vedno se je dogajalo kaj zanimivega. Razen izletov in festivala smo manj hodili ven in namesto tega v društveni dvorani organizirali različne delavnice in prireditve.

KOSTANJEV PIKNIK

Član društva Memaga Dogič, ki skrbi za stavbo Društva gluhih in naglušnih Ljubljana, je pripravil kostanjev piknik. Udeležilo se ga je veliko mladih, vzdušje je bilo prijetno, kostanj pa odličen. Igrali smo skupinske igre, namizni tenis, kartali in klepetali.

Priprava kstanja za piknik

NOČ ČAROVNIC

Za noč čarovnic smo okrasili prostore društva in okolico. Izrezali smo buče, vanje vstavili svečke in jih postavili na okenske police ter ob pot, ki vodi v društvo. Proti večeru so začeli prihajati predvsem mladi gluhi in naglušni. Med njimi so bili tudi starejši, ki so opazovali, kaj se dogaja. Mladi so se izkazali v različnih igrah, rezali so buče, sestavljali sestavljanke, mešali barve in slikali, kot se to spodobi za noč čarovnic. Mešali so tudi začimbe in se pomerili v tekmovanju za najgršo masko.

Kdo je izrezal najlepšo bučo?

Maske je ocenjevala komisija, ki so jo sestavljali glavna ocenjevalka Nada Slatinšek ter drugi člani. Podelili so nagrade za prvo, drugo in tretje mesto. Prvo mesto je

Ocenjevanje mask

osvojil par zombijev Jan Orešnik in Jelena Bolšedonova, drugo sta zasedla Nezemljanka ter morilec Polona in Klemen Javornik, tretje pa Nejc Drekonja, preoblečen v smrt.

Sledil je nastop s pesmijo v kretnji. Na računalniku smo predvajali besedilo in glasbo, pesem pa smo odkretali naglušni. V nastopu smo uživali vsi, vključno s predsednikom Janezom Slatinškom. Kasneje smo zaplesali še valček in polko, mladi pa so s plesom nadaljevali. Roman je pripravil projekcijo na platno in do polnoči so se zabavali v ritmičnem hopu.

POPLAVA V DRUŠTVU

Memaga zaskrbljeno opazuje naraščanje vode

Skrbnik društvene stavbe Memaga Dogič nas je opozoril, da obstaja velika možnost, da bo društvo poplavilo. Enako nas je po telefonu večkrat opozoril Ivan Vačovnik, ki ga je skrbelo, da bi poplavilo kulise za gledališko igro. Voda je res zalila toaletne prostore, garažo in klet do višine 20 centimetrov. Čez nekaj dni je odtekla, Pašima in Memaga pa sta vse pospravila in očistila. Obema se iz srca zahvaljujemo, da so prostori spet v dobrem stanju.

MARTINOVANJE

V društvu smo organizirali martinovanje. Po receptu Nade Slatinšek smo skuhalo okusno rdeče zelje. Spravili smo ga v hladilnik in ga naslednji dan pripravili do konca. Postregli smo ga skupaj z drugimi jedmi. Pripravili smo tudi gosko z ingverjem, ki smo jo pekli skoraj štiri ure. Pričakovali smo, da se bo pojedine udeležilo okrog dvajset oseb, na srečo pa smo pripravili dovolj hrane, saj smo na koncu postregli dvaintridesetim gostom. Pridružili so se nam tudi snemalci in novinarji Spletne televizije ter posneli izjave in dogajanje v društvu.

Gosko je treba polivati s sokom

DELAVNICA

V dnevnem centru smo organizirali tudi delavnico, v okviru katere smo izdelovali novoletne voščilnice in okraske. Izdelali smo 150 voščilnic. Delavnico izdelovanja adventnih venčkov je vodila Katarina Grum Marinčič. Štiriindvajset venčkov smo izdelali iz mahu in ostalih naravnih materialov, kot so cimetove palčke ter posušeni pomarančni krljji. Odnegli smo jih domov, nekaj pa obesili na vrata v društvu, kjer smo razstavili tudi voščilnice.

Lada Lištvanova

Spletna TV je globalni medij, ki informira in izobražuje s sliko, tekstom, znakovnim jezikom ter z zvokom.

Spletno informiranje je celovito, ažurno, relevantno ter časovno in prostorsko neomejeno.

Vabimo vas k ogledu naših prispevkov, ki so s klikom dostopni na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije www.zveza-gns.si.

Nastop ob kulturnem prazniku

V socialno-varstvenem zavodu Prizma Ponikve stajeta dva člana Društva gluhih in naglušnih Ljubljana. Z delovno terapevtko v zavodu Alenko Novak smo v tesnejših stikih od lanske jeseni. Letos smo se dogovorili, da ob kulturnem prazniku naša gledališka skupina Vite Zupančič za stanovalce zavoda uprizori gledališko igro z naslovom Čez sto let.

V Ponikve smo se odpravili konec januarja. Bil je lep sončen in zasnežen dan, saj je pred tem nasulo veliko snega. Ob desetih smo se v polnem številu zbrali pred dvorano. Alenka nas je toplo sprejela v jedilnici, kjer so varovanci doma ravno popili dopoldansko kavo, med njimi pa sta bila tudi člana našega društva Anton in Stanko.

Skupinska

Do enajstih smo preuredili prostor, se preoblekli ter ponovili besedilo in prehode.

Na predstavo sta prišla tudi vršilka dolžnosti direktorice zavoda Kaja Vipotnik in predstavnik občine Videm Dobropolje Zvone Gosar.

Pričakala ju je dvorana, polna gledalcev, ter igralci s spremljevalno ekipo, ki so jo sestavljali tolmač, tonski mojster in fotograf.

Po kratkem nagovoru direktorice in predstavnika občine sem prisotne pozdravila sekretarka Društva gluhih in naglušnih Ljubljana ter predstavila invalidnost, ki je ne vidimo, njene posledice pa začutimo, takoj ko skušamo z ljudmi spregovoriti.

Igralci so predstavo odigrali samozavestno, kot se za uigrano ekipo spodobi. O ljubezni in dvorjenju pred sto leti in danes so spregovorili na svoj način ter dokazali, da so se stvari močno spremenile. Nekoč se graščak ni smel poročiti s preprosto kmečko deklico, danes pa je mladina razpuščena in jo je treba ukrotiti z ostro besedo. Ljubezen pa se ne da, saj njene rožice vedno znova zacvetijo. Gledalci so bili invalidi na vozičkih in osebe s posebnimi potrebami. Nastopajočim so iskreno zaploskali in nas povabili, naj jih znova obiščemo, saj smo v njihov vsakdan prinesli dobro voljo.

Nataša Kordiš

foto: Damjan Kolarič

Varovanci med ogledom predstave

Pustovanje v društvu

Na pustno soboto smo se maškare zbrale v društvu, da z rajanjem in norčijami preženemo zimo. Prišle so majhne maškare – človek pajek, angelček, gusar, Rdeča kapica in pogumni mornar s sabljo. Dobile so krof, ker pregovor pravi, da je pust mastnih ust. Tako je prav, saj od pepelnične srede poteka 40-dnevni post, ko naj ne bi jedli mastnih jedi in se čim bolj izogibali mesa.

Zmagovalne maske

Velike maškare so bile domiselno našemljene in zelo lepe. Videli smo miško in njenega moža miškolina, okoli njiju se je pogosto smukala čarovnica z lepim jabolkom, prišli pa so tudi gospod s sprehajalno palico Charlie Chaplin, kavboj, medved in zapornik. Najboljšo masko je čakala posebna nagrada – krača. Njihov mimohod je bil zelo zanimiv, saj so se predstavile s plesom, gibom in mimiko.

Komisija ocenjuje maske

Poslikava obraza

Šestčlanska žirija je podelila točke, sama pa sem jih zapisala, seštela in razglasila rezultate. Za najlepšo pustno šemo je bila izbrana miška, sledil ji je možek miškolina, tretja pa je bila čarovnica.

Sledil je pustni kviz, v okviru katerega se je enajst članov pomerilo v poznavanju pustnih običajev. Zmagala je Marta. Vprašanja so bila težka: kako so bili oblečeni lanski zmagovalci, po čem so znani pustni karnevali, prepoznati je bilo treba Rdeče noske, opisati, kako je oblečen klovn,

Prikupne pustne šeme

našteti sestavine za krofe ... Komisija je imela težko nalogo, saj na marsikatero vprašanje ni vedela odgovora, kot na primer na tisto, kdo je bil lani najlepše našemljen na pustnem turnirju v odbojki. Šele posvetovanje s športniki je prineslo pravilen odgovor. Podelili smo šaljive nagrade. Zmagovalka je dobila ananas, ostali pa klobase.

Nataša je obiskovalcem poslikala obraze. Risala je srčke, poljubčke, pa tudi prave tigre in muce, da so vsi začutili, da so prišli na pustno rajanje. Kljub temu smo tistim, ki se niso našemili, podelili limone. Domisljci smo se nasmejali prav vsi.

Nataša Kordiš
foto: **Damjan Kolarič**

Valentinovo

Vemo, da valentinovo ne izhaja iz slovenske tradicije. Čeprav gre za ameriško idejo, pa se v društvu v Zadobrovi radi družimo, zabavamo, igramo in smo dobre volje ter se ob tem spoznavamo in učimo novih spretnosti.

Roman je pripravil zanimiv in precej zapleten kviz, tekmovalci pa so uživali v premišljevanju, kaj pomenijo preproste besede, kot sta kiss in itd., ter kakšen je pomen barv za izražanje čustev. Zmagala je Frida Planinc, drugo mesto je zasedla Andreja Vogrinec, tretje pa Sabina Gashi.

Moški tekmujejo s srci

Barbara je pripravila igre za pare. Moški so morali skakati in napihovati balone v obliki srca, nato pa odskakati nazaj in jih dati svojim spremljevalkam. Za tem so morali iz papirnatih

Nagrajenci med pari z Romanom

prtičkov izrezati srce in ga dati spremljevalki, ki ga je obesila na vrv.

Ples parov

Ker gre ljubezen skozi želodec, so ženske tekmovalce v pripravi hrane in iz korenčkov izrezovale srčke. Najbolj pa smo se nasmejali moškimi, ki so plesali Lambado.

Zmagovalci kviza

Na koncu smo vsi dobili nagrado – sladkarije in drobne pozornosti v obliki srca.

Uvrstitve parov:

1. Gorazd Orešnik in Lada Lištvanova
2. Zlatko Petrač in Tomaž Pahovec
3. Anton Notarrio in Andreja Voriginec

Lada Lištvanova

Obisk članov na terenu

Sredi februarja sva s sodelavko Saro v penzionu Ivanež, namenjenemu starejšim osebam, obiskali dolgoletno članico društva Marijo Kranjčič. Pension se nahaja v idilični vasi pod Gorjanci, imenovani Gabrska gora. Marija je bila ob najinem obisku varovanka penziona šele tri tedne in se je privajala na red in ritem novega doma. Kljub šestinosemdesetim letom je dobrega zdravja, le spomin ji je začel pešati.

Marija Kranjčič

Uredile smo članarino, se pogovorile o bivanju pri hčerki v Beli krajini in o prihodu v Podgorje, od koder izhaja in kjer ima sorodnike. Obiska je bila tako vesela, da naju je nekajkrat objela. Med pogovorom z njeno sostanovalko pa smo ugovorile, da je babica našega člana iz Dolenjskih Toplic. Svet je res majhen. Ko smo se dodobra naklepetale in prijetno nasmejale, sva se v spremstvu Marije pogovorili še z lastnico doma, nato pa zaključili najin obisk.

V tem prelepem objektu je bivalo že nekaj naših članov, ki so dočakali častitljivo starost več kot sedemindeset in celo sto pet let. Ja, nekaj je v zraku, tu, pod Gorjanci.

Vesela Banič

Naglušni skrbijo za kulturno izobraževanje

Skupina za samopomoč naglušnim je že drugič organizirala literarni večer. V januarju je potekala predstavitev knjige Ženice, ki smo jo prebrali vsi člani. Nato je gospa Olga vodila pogovor o naših občutkih, razmišljanjih in počutju. Srečanje je bilo prijetno, z veliko pozitivne energije, posebej pa nas je navdihnila misel iz knjige, da se je tudi na stara leta vredno boriti, poskušati in vztrajati.

Drugo srečanje je bilo pesniško obarvano, saj smo poslušali pesmi treh pesnikov. Gospa Jelka je izbrala in prebrala sedem pesmi legendarnega Toneta Pavčka in neprekosljivega Ferija Lainščka, med drugimi Prvič v šolo, Besede take in drugačne, Ne bodi kot drugi ter Kako je ljubezni ime. Presenečenje večera je bil nastop pesnice Jadranke Matič Zupančič, ki je tako v slovenščini kot v hrvaščini prebirala pesmi iz zadnje zbirke Tramontana. Jadranka, za katero s ponosom povemo, da je članica našega društva, pesmi predstavlja v knjižnicah po Sloveniji in na Hrvaškem.

Jadranka Matič Zupančič in člani skupine za samo pomoč

Pustni karneval na Ptuj

Pustni karneval na Ptuj je tradicionalni kulturni dogodek ter največja organizirana pustno-karnevalska prireditev v Sloveniji in osrednji Evropi. Ohranili so tradicionalne like in običaje ter s tem preprečili izumrtje kulturne dediščine.

Glede na to, da je ptujsko kurentovanje vse bolj prepoznavno tudi v tujini, smo v društvu gluhih in naglušnih Koroške na začetku februarja organizirali izlet na Ptuj. Poleg karnevala smo si ogledali tudi mesto ter njegove kulturne in zgodovinske znamenitosti.

Najštevilčnejše maske na karnevalu so bili kurenti, poleg njih pa smo občudovali številne druge karnevalske like, saj so se na povorki poleg maškar iz Slovenije predstavile tudi pustne šeme iz Nemčije, Italije, Polj-

Milena Pečovnik med kurenti

ske, Hrvaške in Srbije. Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor so predstavljali Smrkci. V dogajanju, na katerega so organizatorji privabili veliko obiskovalcev, smo zelo uživali.

Izbor najlepših pustnih mask je potekal v karnevalski dvorani, vendar si ga zaradi manjših ozeblin, ki smo jih dobili med dolgim ogledom povorke, nismo ogledali. Raje smo se odpravili na kosilo in vseeno uživali.

Jelka Močnik

Ob sveže pečenem makovem pecivu ter poslušanju umetelno skovanih besed slovenskih in hrvaških literarnih mojstrov smo po dveh urah zaključili srečanje. Le kaj nam člani pripravljajo v prihodnje?

Kurenti

Vesela Banič

Milena Pečovnik

Moja naglušnost

Rodil sem se leta 1941 v Podragi pri Vipavi, danes pa živim v Ajdovščini. Z naglušnostjo se srečujem že štirideset let. V življenju sem zaradi nje imel precej težav, zlasti v službi, kjer sem opravljal delo gostinca in se moral ves čas pogovarjati z gosti.

Da sem naglušen, sem najprej opazil, ko sem v službi telefoniral. Moje pogovore so zato večkrat prevzeli sodelavci, saj sogovornikov po telefonu nisem razumel. Težave s sluhom sem imel tudi v družbi, zlasti če je šlo za večjo skupino ljudi, ki se je glasno pogovarjala. Glasove sem slišal, besed in pogovora pa nisem razumel. Naglušnost se je iz leta v leto poslabševala, pri delu pa sem imel vedno večje težave. A še vedno se nisem zavedal, da bi moral iti na preizkus sluha.

Leta 1976 je v moj rojstni kraj na trgategv prišla teta Darinka. Med pogovorom je takoj opazila, da slabo slišim. Zato me je na ljubljanski Polikliniki naročila na pregled sluha, kjer so ugotovili več kot 30-odstotno naglušnost. Najprej sem dobil

slušni aparat za desno uho in imel na začetku veliko težav, saj v službi nisem razumel pogovora s sodelavci. V ušesu mi je bobnelo in na aparat se nisem mogel navaditi. Tudi v družbi sem večkrat izzval smeh, saj sem pogovor narobe razumel. Moje telefonske pogovore so še vedno prevzemali sodelavci, saj mi je telefoniranje povzročalo veliko težav.

Po letu dni uporabe slušnega aparata in vseh težavah pri privajanju nanj sem imel vnovični pregled sluha. Zdravnica mi je svetovala, naj aparat nosim tudi v levem ušesu. Začel sem ga nositi v obeh. Težave so se nadaljevale in nisem več vedel, kaj naj storim. Spraševal sem se, ali naj slušna aparata opustim. Bil sem zmeden in negotov, težave s sluhom pa so bile vse opaznejše.

Na pregledu v slušni ambulanti sem o njih potožil medicinski sestri, ta pa mi je predstavila pacienta, nekaj starejšega od mene, ki ni hotel nositi slušnega aparata. Ko sva se pogovarjala, sem presenečeno ugotovil, da govori kot otrok – nepovezano, izpušča črke in glasove, na moja vprašanja pa odgovarja povsem zmedeno. Srečanje me je prizadelo in začel sem razmišljati, da se tudi meni lahko zgodijo podobne stvari. Zato sem sklenil, da bom storil vse, da bi premagal težave pri nošenju aparata, le da bom lahko normalno živel. Medicinska sestra v ambulanti me je spodbudila, naj vztrajam in čim pogosteje hodim v naravo. Tam naj poslušam šumenje listja in vetra, petje ptic, žuborenje potoka ter ostale šume. Tako se mi bo s pomočjo slušnega aparata izostril sluh.

Danes sem ponosen, da sem premagal začetne težave pri uporabi slušnega aparata, saj brez njega ne bi mogel živeti. Stalno ga imam v ušesih, razen ponoči ali ko se prham in plavam. Sluh je za človeka zelo pomemben.

Hvaležen sem hčerkama in vnukom, ki so naglušnost vzeli kot del moje osebnosti in me sprejemajo enako kot tiste, ki slišijo normalno. Iskrena hvala partnerki Ani Mariji, ki me spodbuja, mi pomaga pri komunikaciji ter me vključuje v pogovor tudi v večji skupini, kjer se včasih še vedno težko pogovarjam. Sprejema me kot sliščega in če česa ne razumem, mi to razloži. Aktivno sodeluje tudi v Društvu gluhih in naglušnih Severne Primorske. To mi veliko pomeni, saj je pomembno, kako nas, naglušne, sprejemajo člani družine. Še bolj pomembni pa sta njihova moralna podpora in podpora okolice. Imam srečo, da živim v družini, ki je osveščena, sprejema pa me tudi družba, saj naglušnosti ne skrivam. Ravno nasprotno, vsem povem, kakšno težavo imam, in naglušnim priporočam, naj gredo na pregled sluha. Če dobijo slušni aparat, naj ga vztrajno nosijo, saj je sluh le eden.

Bogomir in Ana Marija

Bogomir Božič

Predstavitev Programa SVIT

V dobi stresa, nenehnega hitenja in pomanjkanja časa premalo pozornosti namenamo skrbi za lastno telo in aktivnostim, ki pripomorejo k boljši kakovosti življenja. To je pogosto vzrok za številna bolezenska stanja. Slovenija se je tako pridružila šestim članicam Evropske unije, kjer prvi vzrok smrti niso več srčno-žilne bolezni, temveč rak. Statistični podatki kažejo, da bo vsak tretji Evropejec in četrta Evropejka do petinsedemdesetega leta zbolel za rakom. Alarmantnih podatkov se ves čas delovanja zaveda tudi Društvo za boj proti raku Velenje, ki je v ta namen organiziralo Dan zdravja v Šaleški dolini.

Povabili so nas, naj se udeležimo njihovih aktivnosti, saj so osebe z okvaro sluha med najmanj seznanjenimi z omenjeno problematiko. Vabilu smo se z veseljem odzvali.

Konec januarja so v Velenju v sodelovanju z vrhunskimi slovenskimi strokovnjaki predstavili pomembnost presejalnih programov, katerih cilj je zgodnje odkrivanje raka. Prisluhnili smo predavanju Marjete Keršič Svetel z Inštituta za varovanje zdravja, poskrbljeno pa je bilo tudi za tolmačenje. Predstavila je Program Svit, katerega cilj je zmanjšanje obolevnosti in smrtnosti zaradi raka na debelem črevesu in danki. Če bolezen odkrijemo dovolj zgodaj, jo lahko uspešno zdravimo, lahko pa pravočasno odkrijemo in odstranimo tudi predrakave spremembe

– polipe, in bolezen celo preprečimo. Program omogoča odkrivanje prikritih krvavitev v blatu in po potrebi natančnejšo preiskavo črevesa, ki pojasni vzrok omenjenih krvavitev, ter načrtuje takojšnje učinkovito zdravljenje odkritih bolezenskih sprememb. Zato je pomembno, da se oseba odzove in opravi test. Na koncu smo se sprehodili tudi skozi model debelega črevesja z vsemi spremembami.

Predavanje je bilo zelo zanimivo in poučno. Na obojestransko željo bomo sodelovali tudi v prihodnje in naše člane informirali o različnih zdravstvenih tematikah.

Urša Jakop

Člani so z zanimanjem prisluhnili predavanju

Predstavitev Spletne televizije v koroškem društvu

Uredništvo Spletne televizije je januarja v Društvu gluhih in naglušnih Koroške v Dravogradu predstavilo svoje delovanje.

Predaval je Srečo Dolanc, ki je članom društva pojasnil, kako pregledovati spletno stran in kaj se na njej nahaja. Predstavil je zgodovino Spletne televizije, ter povedal, kako lahko dostopamo do nje in posameznih prispevkov. Dobili smo precej uporabnih informacij in navodil za ogled prispevkov.

DGN Koroške Srečo Dolanc

DELAVNICA SLIKANJA NA SVILO

Na delavnici ročnih del so udeleženci pobarvali toliko svilenih izdelkov, kolikor nam jih je primanjkovalo za obdaritev ob 50-letnici društva, ki bo 29. marca. Ker nam je nekaj kosov ostalo nepobarvanih, jih bodo udeleženci na naslednji delavnici lahko pobarvali zase in jih predstavili na razstavi ročnih del.

Barvanje kravate

Kako živijo gluhi na Češkem

V Medobčinskem društvu gluhih in naglušnih Slovenske Konjice smo organizirali predavanje o tem, kako živijo gluhi na Češkem, kakšne pravice imajo ter kako se kulturno in športno udeležujejo. K sodelovanju smo povabili češko prostovoljko Vladimiro Mazourovo, ki v Sloveniji opravlja prostovoljno delo. Predstavila nam je deželo, iz katere prihaja, ter življenje gluhih oseb v njej. Izvedeli smo, da se češki znakovni jezik zelo razlikuje od slovenskega. Vladimira ga obvlada, saj je študirala z gluhi in z njimi preživela veliko prostega časa. Pokazala nam je nekaj kretenj, ki v češkem znakovnem jeziku pomenijo eno stvar, v slovenskem pa nekaj povsem drugega.

Vladimira Mazourova in tolmačica Marija Koser

Vanja Marinšek Skupinska

Delavnico je vodila in tolmačila Darja Fišer, udeležilo pa se je precej članic in članov. Nekateri so bili zelo prizadevni ter so manjkajočih enajst rutic in enajst kravate uspeli poslikati v dogovorjenem času.

Kljub temu da na letošnji delavnici ni bilo tako visokih temperatur kot lani junija, je bilo svilo vseeno treba dobro zmociti in hitro barvati z dovolj mokrimi čopiči, da so bile ploskve enakomerno obarvane. Večini je to prav lepo uspelo. Tri rutice je Darja z žeblički pripela na lesene okvirje, ostalih osem pa je bilo treba nagubati in paziti, da vmes niso ostali delčki nepobarvanega blaga. Uporabili smo tri osnovne barve: modro (na vseh izdelkih je v modri barvi logotip društva), zeleno in rumeno. Pri barvanju je bilo potrebno napredovati od svetle barve k temnejšim, saj je tako prelivanje barv bolj naravno.

Uporabljali smo barvo za svilo, ki se lepo razvije. Izdelana je na vodni osnovi in se jo lahko uporablja za vse vrste svile. Omogoča uporabo vseh osnovnih tehnik – konturne tehnike, tehnike prelivanja in tehnike s soljo – ter zahtevnejših eksperimentalnih tehnik slikanja na svilo. Uporabljamo jo lahko tudi za barvanje bombaža, zato je treba paziti na obleko, saj barve z blaga ne moremo odstraniti. Pobarvane izdelke je treba posušiti in zlikati tiste, ki smo jih barvali zgubane.

Delavnica je minila v prijetnem in delovnem vzdušju.

Vlasta Florjan

DRŽAVNO PRVENSTVO GLUHIH V BADMINTONU

Večina misli, da je badminton lahkoten šport, vendar to ne drži. Zahteva reflekse, hitrost in vzdržljivost. V Sloveniji se ga je začelo igrati že leta 1955, ko so v Elanu po nemškem vzorcu pričeli izdelovati prve loparje.

Otvoritev prvenstva

Zmagovalci v moški kategoriji

Zmagovalke v ženski kategoriji

Med igro

REZULTATI MOŠKI

Mesto	Tekmovalec	Društvo
1.	Simon Špan	DGN Celje
2.	Marko Šmid	DGN Celje
3.	Klemen Žnidar	DGN Ljubljana

REZULTATI ŽENSKE

Mesto	Tekmovalka	Društvo
1.	Eva Potočnik	DGN Celje
2.	Karmen Medved	MDGN Slovenske Konjice, Vitanje, Zreče
3.	Zdenka Antih	DGN Ljubljana

Tekmovalci

V začetku februarja je Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče v športni dvorani v Slovenskih Konjicah priredilo državno prvenstvo v badmintonu. Tekmovanje se je začelo s pozdravnima nagovoroma predsednika športne sekcije društva Branka Brumca in predsednika Športne zveze gluhih Slovenije Roberta Žlajpaha, pravila tekmovanja pa je predstavil sodnik Robert Malič. Sledilo je žrebanje tekmovalnih mest.

Prvenstva se je udeležilo sedemnajst športnikov iz šestih društev – Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Slovenske Konjice, Vitanje, Zreče, Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje, Društva gluhih in naglušnih Ljubljana, Mestnega društva gluhih Ljubljana, Društva gluhih in naglušnih Celje ter Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko. Tekmovanje je na treh igriščih ločeno potekalo v ženski in moški konkurenci. V ženski skupini je tekmovalo devet tekmovalk, v moški pa osem tekmovalcev.

Po zaključku tekmovanja so sledili razglasitev rezultatov, podelitev pokalov in kosilo.

**MDGN Slovenske Konjice,
Vitanje, Zreče**
foto: Deja Peperko

SUHO SADJE IN DREVESNI OREŠČKI

Suho sadje – energijska bomba

Suho sadje vsebuje večino hranil, ki jih vsebuje sveže sadje. Pri sušenju sadje pridobi višjo vsebnost prehranskih vlaknin, ki ugodno vplivajo na prebavo. Suho sadje ima tudi visoko energijsko vrednost in nadomešča uživanje slaščic. Z njim lahko delno nadomestimo sveže sadje, zaradi njegove energijske gostote pa moramo paziti, da ne presežemo količine zaužitega svežega sadja. To pomeni, da sta dve suhi polovici marelice enaki eni sveži marelici, osem do deset jabolčnih krljev pa enemu svežemu jabolku.

Ananas

Sušenje je ena najstarejših oblik konzerviranja. Z njim se teža in prostornina sadja zmanjšata za štiri- do petkrat, z odstranjevanjem vode pa se poveča koncentracija sladkorja celo za 70 odstotkov. Žal pa se s sušenjem za polovico zmanjša količina vitaminov. Suho sadje je uporabno dolgo časa.

Datlji

Pred sušenjem je sadeže treba skrbno oprati, osušiti ter po želji olupiti in narezati na koščke. Za sušenje je primerna večina sadja, pogoj je le da ne vsebuje preveč vode, kot na primer lubenica. Sušimo ga lahko na soncu, v pečici ali v po-

sebnih sušilnicah. Primerna temperatura za sušenje je med 50 in 60 stopinjami, paziti pa moramo, da zrak kroži.

Najbolj razširjeni drevesni oreščki so orehi, lešniki, mandlji, pistacije in pinjole. Arašide pogosto enačimo z drevesnimi oreščki, vendar tako kot soja sodijo med stročnice in rastejo na dolgih podzemnih poganjkih. Vsem oreščkom, razen kostonju, je skupno to, da vsebujejo veliko maščob v obliki nenasičenih maščobnih kislin in malo ogljikovih hidratov.

DREVESNI IN DRUGI OREŠČKI

Oreščki so eden najbogatejših naravnih virov v maščobi topnega vitamina E, vendar se ta s segrevanjem (praženjem) uniči. Bogat vir polifenolov je tudi rjavkasta kožica, ki orešček loči od zunanje trde lupine. Iz oreščkov s hladnim stiskanjem pridobivajo najkakovostnejša olja, kot sta orehovo (vsebuje ugodno razmerje omega 3 in omega 6 maščobnih kislin) in arašidovo olje (prenese višje temperature in je primerno za praženje in cvrtje).

Poleg vitamina E vsebujejo veliko mineralov in drugih vitaminov, kot so folna kislina, biotin, krom, magnezij, železo, fosfor, baker, mangan in kalij, ter beljakovin. Žal so oreščki, zlasti arašidi, eden najpogostejših alergenov. Zdravstvene težave lahko povzročijo tudi nezreli oreščki, predvsem mandlji.

LEŠNIKI

Največja proizvajalka lešnikov je Turčija s 75 odstotki svetovne proizvodnje. Lešniki so najbolj razširjeni drevesni oreščki iz naših krajev, spodbujajo mišljenje ter umsko dejavnost in zaradi njih lahko dlje časa ostanemo budni. Enako na telo učinkujejo brazilski, indijski in makadamija oreščki, pinjole ter pistacije. Razlog za to je v aminokislini, imenovani tirozin, s pomočjo katere v možganih nastanejo snovi, ki večajo pozornost in zbranost.

MANDLJI

Mandlji so avtohtona rastlina Bližnjega vzhoda. Znani so po sladkem okusu, zato so jih več stoletij uporabljali za pripravo različnih sladic in ostalih pečenih dobrot. Ker vsebujejo nizko število ogljikovih hidratov, iz njih pridelujejo moko, ki je odlična za tiste, ki so alergični na gluten.

PISTACIJE

Pistacije izvirajo iz Irana, od koder so jih v Sredozemlje prinesli Rimljani. Strokovnjaki so mnenja, da delujejo podobno kot probiotiki. Hrana,

ki deluje probiotično, v prebavnem traktu spodbuja rast koristnih bakterij. Poleg tega vsebujejo tudi fitokemikalije, ki ugodno vplivajo na bakterije v črevesju.

MAKADAMIJA OREŠČKI

Makadamija ali avstralski oreščki so plod, podoben lešniku.

INDIJSKI OREŠČKI

Indijski oreščki so semena drevesa akažu. V prodaji so le oluščeni, saj je v trdi lupini strupena oljna snov, ki draži kožo, s segrevanjem pa razpade. Od vseh oreščkov (mandljev, orehov, lešnikov ...) imajo najmanj maščob.

Za posladek pa še nekaj receptov s suhim sadjem in oreščki:

Praženi polnovredni kosmiči

Sestavine za 1 osebo:

5 žlic mešanih kosmičev
1 žlička margarine
1 žlička medu
pest posušenih brusnic in rozin
250 ml posnetega mleka

Toplo in hladno mleko vlijemo v skodelico. V ponvi segrejejo margarino in na njej opražimo kosmiče, na koncu dodamo med (naj karamelizira), oprane rozine in suhe brusnice. Tako pripravljene hrustljave kosmiče stremo v mleko. Mleko lahko zamenjamo z jogurtom, prav tako lahko suho sadje zamenjamo s svežim sadjem.

Usukani mlečni močnik z lešniki

Sestavine za 4 osebe:

120 g polnovredne moke
25 g pšeničnih otrobov
1 jajce
od 1 do 1,2 l posnetega mleka
rjavi sladkor po okusu
1 žlica sesekljanih lešnikov

Moko presejemo v skledo in pomešamo s pšeničnimi otrobi. V skodelici razžvrkljamo jajce. Moko solimo, prilijemo stepeno jajce in neprestano mešamo, da dobimo usukančke, ki jih oblikujemo še z rokami. Mleko zavremo, med mešanjem zakuhamo usukančke in jih na šibkem ognju kuhamo od 15 do 20 minut. Kuhan močnik postrežemo v jušnem krožniku ali skodelici. Po želji sladkamo in potresemo z lešniki. Pšenični otrobi se moki dodajo zato, da jed vsebuje nekaj dietnih vlaknin, ki upočasnijo presnovo in s tem prehitro dvig glukoze v krvi.

Salama iz suhih fig in pistacij

Sestavine za 1 kg salame:

300 g suhih sliv
300 g suhih rozin
300 g suhih marelic
100 g oluščениh pistacij
1250 g kandiranega sadja (limon, pomaranč)
aroma vanilije in cimeta
nekaj kapljic ruma ali pomarančnega likerja

Fige in namočene ter oprane rozine zmeljemo v lepljivo maso, dodamo na koščke narezane marelice, kandirano sadje, grobo sesekljane pistacije, začimbe in rum ali pomarančni liker. Maso dobro pregnetemo in oblikujemo v dve manjši salami, ki ju zavijemo v peki papir in na hladnem pustimo nekaj dni. Iz mase lahko naredimo tudi napolitanke. Naložimo jo na oblato in prekrijemo z novo plastjo oblatov, dobro stisnemo in nekaj dni pustimo na hladnem. Narežemo na poljubno velike kocke.

SLOVARČEK

omega 3 maščobne kisline – znižujejo holesterol, zmanjšujejo tveganje za razvoj bolezni srca in ožilja, skrbijo za zdrav razvoj oči in možganov, izboljšujejo spomin in vplivajo na um, znižujejo krvni tlak

omega 6 maščobne kisline – blažijo vnetje, zmanjšujejo zadrževanje vode, znižujejo krvni tlak, spodbujajo imunski sistem, ugodno vplivajo na srčna obolenja in zmanjšujejo možnost srčnega infarkta

vitamin E – varuje srce in ožilje, izboljšuje videz kože in las, celice varuje pred okvarami, pospešuje prekrvavitev, izboljšuje mišično storilnost, vzdržuje prožnost telesa, deluje kot antioksidant

vitamini in minerali – brez mineralov vitamini v telesu ne morejo delovati

folna kislina – pospešuje proizvodnjo novih celic

biotin – sprošča energijo pri presnovi, vpliva na delovanje živčnega sistema, ohranja zdrave lase, zdravo sluznico in zdravo kožo

antioksidanti – hranila, ki se borijo s prostimi radikali, varujejo pred rakom in ostalimi obolenji ter upočasnjujejo proces staranja

Aleksandra Rijavec Škerl

Povzeto po:
www.jedel.bi
www.dimenzijazdravja.si
www.planet-diet.si
www.zdravje2.si
www.ezdravje.com
www.bodieko.si
www.fidimed.si
www.medicartis.si

*Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar druží nas.
So vezi močnejše,
brez pomena zanje so
razdalje, kraj in čas.
(Mila Kačič)*

*V slovo
Jožefu Laki*

V 65. letu starosti je preminil naš dragi član Jožef Laki.

Bil je dolgoletni član Društva gluhih in naglušnih Pomurja, zelo radoživ in s polno delovnega elana.

Dragi Jožef, naj ti bo lahka slovenska zemlja, vedno te bomo imeli v lepem spominu.

Njegovim svojcem in najbližjim izrekamo iskreno sožalje.

Člani DGNP Murska Sobota

*Tiha misel zablestela
nad večernim krajem,
duša odblestela
z zlatim je sijajem.
(Srečko Kosovel)*

*V slovo
Jožefu Lebarju*

V 69. letu starosti je nepričakovano odšel od nas naš dragi član Jožef Lebar iz Rakičana pri Murski Soboti.

Težko dojamemo, da ga ni več med nami, ko pa smo še nedolgo tega skupaj osvajali strelske in računalniške veščine.

Čeprav te zemlja je pokrila, duh tvoj z nami še živi.

Iskreno sožalje ženi Antoniji in njegovim najbližjim.

DGN Pomurja Murska Sobota

Summary – povzetek

Gornja Radgona nursing home has become the first home for the elderly in Slovenia furnished with technical accessories for hearing impaired, installing hearing loops, flashing alarm clocks and flashing door bells. After years of negotiations with the Ministry of Labour, Family and Social Affairs the huge progress has been achieved, supported by Slovenian Lions Clubs, the aforementioned ministry and Pomurje Club secretary Branko Gornjec. We sincerely hope that this will lead to the opening of similar centres in other Slovenian regions. What amazes us the most is that almost all employees started to learn the sign language being determined and prepared to support the most vulnerable residents of the home.

We actively cooperate with Department of Translation at Ljubljana's Faculty of Arts preparing several co-financed projects on Slovenian Sign Language development based on possible public tender by the Ministry of Education, Science, Culture and Sport. Gradually entering the mentioned area we are pleased that the ministry has already co-financed some smaller projects in the area of sign language. We also expect that our cooperation is going to strengthen and expand to other areas covering sign language development.

Representatives of Slovenian Deaf and Hard of Hearing Clubs Association and Association of Slovenian Sign Language Interpreters met with acting director of the Directorate for disabled at the Ministry of Labour, Family and Social Affairs Cveto Uršič. Main topics of their discussion referred to the Law on Personal Assistance for Persons with Disabilities, Technical Accessories List of

Rules based on the Law on Equalisation of Opportunities of Disabled, problems deaf university students are facing with when demanding interpreting at the lectures, care for the elderly deaf and hard of hearing, Association of Slovenian Sign Language Interpreters financing and further development support, financing and mission of the Call Centre. Some agreements have been reached, certain issues explained and so called grey areas in the state care of deaf and hard of hearing emphasised.

Together with representatives of the Ministry of Defence and their sub-contractors we are in the process of actively creating the mobile application for emergency calls. The application will also enable emergency calls of deaf and hard of hearing that will be re-directed to the state Emergency Call Centre. It is possible to cooperate with the Call Centre for hearing impaired that operates within the Association of Slovenian Sign Language Interpreters and is financed by the Ministry of Labour, Family and Social Affairs, but right now we would like to try to find the most optimal links and solutions.

Slovenian Roadside Assistance (AMZS) has changed its general business terms enabling deaf and hard of hearing being classified as disabled and consequently paying lower membership fees. Together we are trying to find the most suitable solution for the calls coming from hearing impaired. AMZS has developed a special user friendly mobile application and is looking for the best solution to provide road assistance for them, possibly in connection with the existing call centre.

